Národní ústav pro vzdělávání

Výroční zpráva 2019

Národní ústav pro vzdělávání,
školské poradenské zařízení
a zařízení pro další vzdělávání
pedagogických pracovníků

Výroční zpráva

Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků

NÚV, 2019

OBSAH

Organizační struktura NÚV **5**
Počáteční vzdělávání **6**
Revize kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání 6
Dokončení úprav aktualizovaných RVP SOV 6
Příprava podkladů pro komplexní revize RVP SOV 6
Pokusné ověřování „vzdělávacího modelu LaH“ 7
Podpora rozvoje informatického myšlení a digitální gramotnosti dětí a žáků 7
Podpora aplikace metody CLIL ve vyučování chemie 8
Podpora uměleckého vzdělávání 8
Německá škola v Praze 9
Podpora škol a pedagogů **9**
Metodický portál RVP.CZ 9
Konzultační centrum NÚV 9
Expertní posudky učebnic 10
Metodická podpora pedagogů v předškolním, základním a středním vzdělávání 10
Metodické vedení skupiny krajských koordinátorů péče o nadané – pedagogů 10
Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka 11
Podpora podnikavosti a podnikání v SŠ 11
Podpora implementace EVVO a VUR ve vzdělávání 12
Metodická podpora genderově citlivé výuky 12
Metodická podpora učitelů pro přípravu významného výročí 12
Podpora žáků v oblasti ovládání klávesnice a písemné a elektronické komunikace 12
Společné vzdělávání a podpora žáků s SVP **13**
Metodická podpora výuky češtiny pro žáky-cizince a žáky s OMJ 13
Vzdělávání žáků se sluchovým postižením 13
Celoživotní učení a uznávání výsledků předchozího učení **14**
Národní soustava kvalifikací 14
Senior 15
TTnet 15
Podpora škol a veřejnosti v oblasti dalšího vzdělávání 15
Vazby na trh práce **16**
Spolupráce škol a firem (Pospolu) 16
Green Wheels 16
DigiKoalice 17
Příprava přijímacích a závěrečných zkoušek **17**
Závěrečná zkouška v oborech kategorie H a E 17

Spolupráce na přípravě přijímacích a maturitních zkoušek ... 18
Státní zkoušky z grafických disciplín ... 18
Analýzy trhu práce a vzdělávání ... 18
Nezaměstnanost absolventů škol ... 18
Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků ... 19
Přechod absolventů odborných škol na trh práce ... 19
Absolventi škol – struktura, přechod a uplatnění ve vybraných odvětvích ... 20
Analytické úkoly řešené na základě požadavku MŠMT ... 20
Předčasné odchody ze vzdělávání ... 20
Souhrnná publikace ... 20
Aktualizace a rozšiřování datové základny informačních systémů ... 21
Inovace webových stránek ... 21
DV monitor ... 21
Kariérové poradenství ... 21
Centrum kariérového poradenství ... 21
Informační systém ISA+ ... 22
Národní poradenské fórum ... 22
Evropské sítě a projekty v oblasti vzdělávání ... 23
ReferNet ... 23
Národní centrum Europass ČR a EQF ... 24
Koordinační centrum EQF ... 25
Koordinační centrum ECVET ... 25
EQAVET ... 26
Pedagogicko-psychologické poradenství, prevence a institucionální výchova ... 27
Revize a aktualizace příloh metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže ... 27
Podpora a rozvoj systému jednotného online vykazování školních preventivních aktivit ... 27
Metodika výchovně-léčebných oddělení ... 28
Metodické vedení odborných pracovníků diagnostických ústavů ... 28
Implementace standardů kvality služeb ambulantních forem středisek výchovné péče ... 29
Metodická podpora a vzdělávání krajských školských koordinátorů prevence ... 29
Evaluace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování ... 29
Odborná konference ... 30
Tvorba nových diagnostických a intervenčních metod ... 30
Metodická podpora diagnostiky u žáků s poruchami chování ... 31
Výzkumná činnost v oblasti psychodiagnostiky ... 31
Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb a s nimi souvisejících podpůrných opatření u sociálního znevýhodnění ... 31

Informační a jiné aktivity **32**
Informační podpora krajů 32
Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR 32
Zkouška z českých reálií pro účely udělení státního občanství ČR 33
Národní informační centrum pro mládež 33
Komunikace s veřejností a médii 34
Publikace 34
Periodika 35
Knihovna – bibliografické a informační služby 35
Projekty NÚV **36**
P-KAP 36
PPUČ 37
APIV A 38
MOV 39
MiZk 40
UpSkilling 41
KIPR 42

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA NÚV

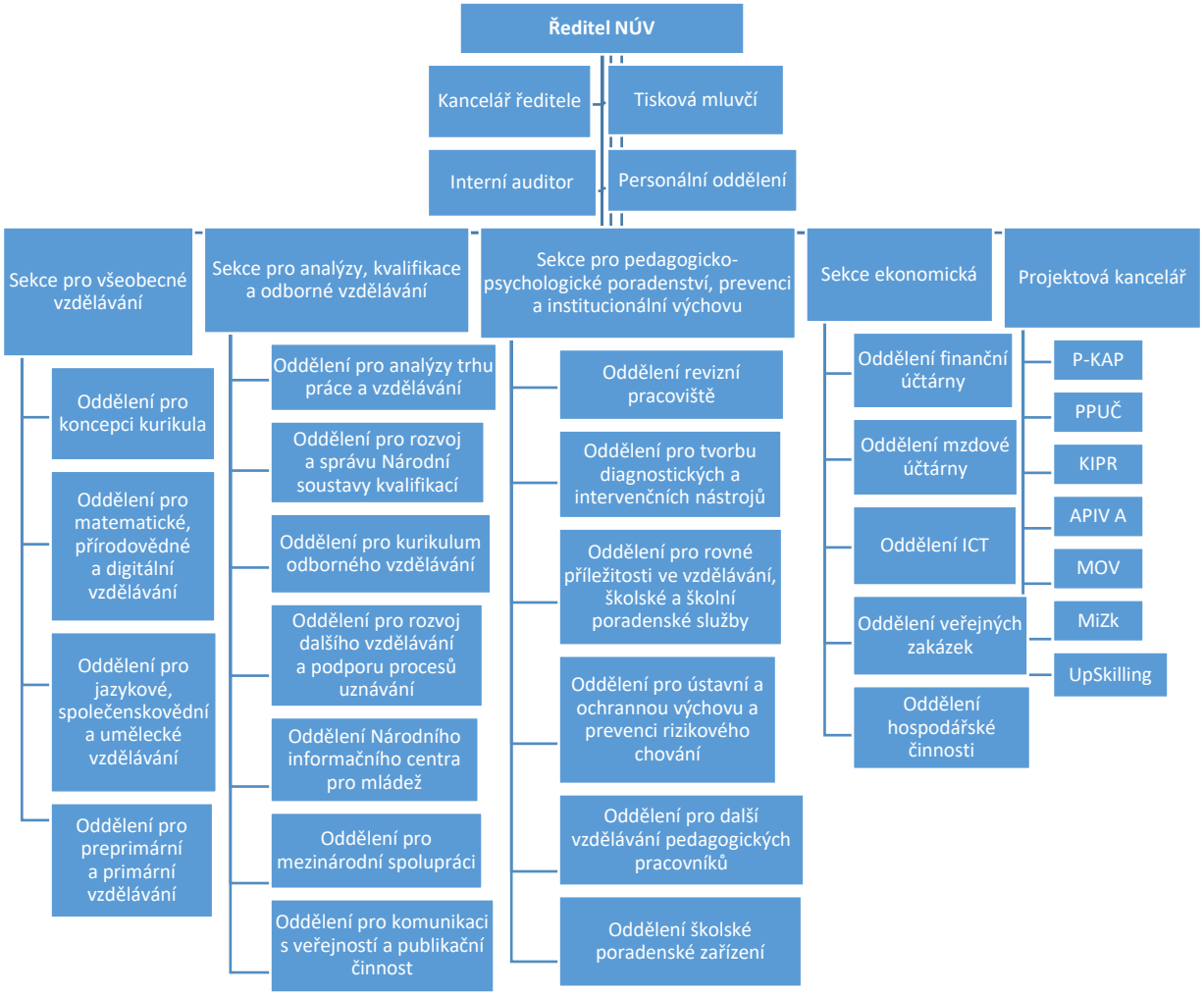

POČÁTEČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Revize kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání

V roce 2019 pokračovaly přípravné práce na komplexních revizích rámcových vzdělávacích programů (RVP) pro jednotlivé stupně vzdělání a vzdělávací oblasti všeobecného vzdělávání. Jednalo se zejména o přípravu podkladových analytických studií. Byly dokončeny či doplněny následující podkladové studie:

- pro stupně vzdělání: předškolní vzdělávání; základní vzdělávání – 1. stupeň;
- pro vzdělávací oblasti: Český jazyk, komunikační a slohová výchova; Cizí jazyky; Literární výchova; Matematika a její aplikace; Společenskovědní vzdělávání; Dějepis; Zeměpis; Fyzika; Chemie; Přírodopis, biologie, geologie; Člověk a svět práce; Člověk a technika; Hudební výchova; Výtvarná výchova; Člověk a zdraví; další obory VO Umění a kultura;
- související témata: společné vzdělávání v RVP.

Současně byla zahájena příprava podkladových studií pro 2. stupeň základního vzdělávání a pro gymnázium. Byla aktualizována podkladová studie pro vzdělávací oblast Informatika a ICT.
Byly vytvořeny nebo rozšířeny odborné skupiny pro vzdělávací oblasti, ve kterých jsou zpracovávány podkladové studie. Na setkáních těchto skupin byly podkladové studie projednávány a na základě připomínek dopracovány. Zpracované studie byly oponovány, zpravidla odborníky z akademické sféry.
Byly také připraveny první verze návrhů revizí RVP ZV pro vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace, Informační a komunikační technologie a Cizí jazyky.
Činnost NÚV směřovala i k přípravě publicity záměru revizí RVP. Podkladové studie byly zveřejněny na webových stránkách NÚV s cílem prezentovat zejména pedagogické a odborné veřejnosti cíle a postupy revizí RVP a jejich přínos ke zkvalitnění kurikula i procesu vzdělávání. Byla připravena tři monotematická čísla Zpravodaje oborových a odborných skupin věnovaná problematice očekávaných výsledků učení a učebních činností. S řešením problematiky kurikula v zahraničí byla odborná veřejnost seznamována prostřednictvím blogu Pro vzdělávání. Stejně tak byly průběžně zpřístupňovány zahraniční odborné materiály metodického charakteru k využití odbornými pracovníky.

Dokončení úprav aktualizovaných RVP SOV

Do listopadu 2018 byly provedeny aktualizace RVP pro střední odborné vzdělání (RVP SOV) pro 271 oborů vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E, J, H, M, L a konzervatoře (P). Východiskem byly analytické studie, které byly zpracovány v NÚV pro všechny skupiny oborů vzdělání. Aktualizovány byly zejména odborné části. Cílem bylo zohlednit vývoj technologií v daných oblastech s využitím Národní soustavy kvalifikací a provázat počáteční odborné vzdělávání s dalším vzděláváním. Ve všeobecně vzdělávací složce bylo aktualizováno ekonomické vzdělávání a vzdělávání v oblasti ICT s ohledem na rychlý vývoj v této oblasti a požadavky Strategie digitálního vzdělávání. Celý proces aktualizací probíhal ve spolupráci s odborníky ze škol / zástupci oborových skupin NÚV. Návrhy byly průběžně předkládány k posouzení zaměstnavatelům a školským asociacím. Koncem roku 2018 byly RVP předloženy do schvalovacího procesu na MŠMT, které je v roce 2019 předložilo do meziresortního připomínkového řízení. RVP byly upraveny na základě relevantních připomínek a předloženy znovu ke schválení na MŠMT. Po schválení budou RVP SOV zveřejněny na stránkách NPI ČR a MŠMT.

Příprava podkladů pro komplexní revize RVP SOV

V rámci přípravy na komplexní revize RVP SOV byla započata přípravná a analytická fáze, tj. příprava podkladových materiálů a návrhů týkajících se zejména podoby soustavy oborů středního odborného vzdělání založené na principu koncepce společného odborného základu ve skupinách oborů vzdělání i napříč skupinami pro příbuzné obory vzdělání. Zpracované podklady

pro jednotlivé skupiny oborů vzdělání budou využity v roce 2020 pro navazující aktivity směřující k navržení nové struktury soustavy oborů středního odborného vzdělání. Návrh bude projednán se všemi relevantními partnery.

Pokusné ověřování „vzdělávacího modelu LaH“

Metodická podpora a spolupráce se školami v rámci pokusného ověřování organizace a průběhu modelu vzdělávání umožňujícího dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou podle vybraných RVP oborů středního vzdělání kategorie stupně dosaženého vzdělání L a H ve vybraných středních školách navazuje na úpravu § 58 odst. 5 novelou školského zákona č. 472/2011 Sb., která deklaruje možnost získat v oborech vzdělání L0 vedle maturitního stupně vzdělání také stupeň vzdělání s výučním listem. Vyhlášení pokusného ověřování z roku 2012 představuje jednu z možností, jak aplikovat zmíněný paragraf do praxe a umožnit žákům dosáhnout středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou, a to získáním výučního listu po 3. ročníku vzdělávání a následně maturitního vysvědčení po 4. ročníku na závěr studia.
Vzhledem k postupně vzrůstajícímu zájmu škol zapojit se do pokusného ověřování přistoupilo MŠMT ke schvalování dalších dodatků, a umožnilo tím postupné rozšíření počtu pilotních škol na současných 64. Stejně tak i počet ověřovaných dvojic komplementárních oborů H a L0 vzrostl na 29. Z důvodu postupného velkého nárůstu zapojených škol (zpočátku 7 pilotních škol) vznikla i potřeba rozsáhlejší metodické podpory pro školy. Podpora NÚV byla zaměřena na průběžné konzultace se školami, zejména s vedením škol, individuální návštěvy škol v době zpracování harmonizovaných ŠVP pro komplementární obory vzdělání kategorie H a L0, při přípravě na zkoušky apod. Byly realizovány návštěvy škol na závěrečných a maturitních zkouškách, kde byl sledován průběh zkoušek a jejich výsledky. V roce 2019 dospělo do fáze ověřování závěrečné zkoušky 39 škol a maturitních zkoušek 13 škol. Předpokladem je to, že pilotní ověřování „modelu LaH“ bude ukončeno v roce 2024 s tím, že žáci všech zapojených škol budou v tomto roce vykonávat maturitní zkoušky a pokusné ověřování bude vyhodnoceno a bude rozhodnuto o dalším postupu řešení tohoto modelu.
V roce 2019 proběhlo dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zjistit, jak je pokusné ověřování vnímáno ze strany škol, rodičů, žáků a podnikatelské veřejnosti. Vyhodnocení dopadlo velmi pozitivně, především z těchto důvodů:

- Maturitní vysvědčení a výuční list zásadně rozšiřují možnosti uplatnění absolventů po ukončení studia.
- Pro školy znamená tato možnost zatraktivnění oborů, a to i technických, s pozitivním dopadem v zájmu a náboru žáků.
- Podnikatelskou sférou jsou pozitivně vnímány rozšířené kompetence žáků především v praktických dovednostech s pozitivním dopadem na délku zapracování.
- V případě neúspěchu u maturitní zkoušky má žák ukončené střední vzdělání s výučním listem (jinak by měl pouze základní vzdělání).

Na druhé straně se ale ukázalo, že realizovat výuku „modelu LaH“ je mnohem náročnější pro školy i pro žáky.
V závěru roku byla zpracována roční zpráva včetně vyhodnocení výsledků pokusného ověřování na základě zpráv z jednotlivých škol, která byla předložena na MŠMT.

Podpora rozvoje informatického myšlení a digitální gramotnosti dětí a žáků

Dva z prioritních cílů Strategie digitálního vzdělávání, která byla schválena v listopadu 2014 vládou ČR, jsou rozvíjet digitální gramotnost a informatické myšlení žáků. V roce 2017 NÚV vypracoval návrh koncepce digitální gramotnosti a informatického myšlení a v návaznosti na tuto koncepci připravil návrh revizí rámcových vzdělávacích programů v oblasti informatiky a informačních a komunikačních technologií.
V roce 2018 schválilo MŠMT pokusné ověřování učebních materiálů na podporu rozvoje informatického myšlení a digitální gramotnosti dětí a žáků MŠ, ZŠ a SŠ, které je realizováno

projekty Podpora rozvíjení informatického myšlení dětí a žáků (PRIM) a Podpora rozvoje digitální gramotnosti (DG) pedagogických fakult. V těchto projektech je NÚV partnerem s nefinančním příspěvkem. Pokusné ověřování končí v roce 2020. Úkolem NÚV je průběžné získávání zpětné vazby jednak o přijetí koncepce digitální gramotnosti a informatického myšlení školami, jednak o rozpracování rámce informatického myšlení a rámce digitální gramotnosti pro potřeby výuky, o průběhu výuky a jejích výsledcích. V rámci pokusného ověřování získává NÚV také relevantní informace o tom, jak jsou učební materiály vytvořené v projektech PRIM a DG přijímány ve školách.
V roce 2019 pokračovala spolupráce s projekty realizujícími pokusné ověřování, probíhala jednání ke koordinaci a konzultaci se zástupci MŠMT a obou projektů. Na základě zkušeností škol z pokusného ověřování byly identifikovány klíčové prvky podpory škol v implementaci nového kurikula a byl vypracován návrh metodické podpory učitelů k realizaci nového kurikula.

Podpora aplikace metody CLIL ve vyučování chemie

Úkol Podpora aplikace metody CLIL v anglickém jazyce v základních a středních školách – Chemie systematicky navazoval na metodickou příručku CLIL ve výuce – Jak zapojit cizí jazyky do vyučování, kterou vydal NÚV v roce 2012. Na realizaci úkolu se podílel i Štátny pedagogický ústav Bratislava. V rámci úkolu vznikla publikace CLIL – SCIENCE. Jejím cílem nebylo seznamovat s principy metody CLIL, ale využít to, co je známo v konkrétní integraci učiva chemie a anglického jazyka. Publikace je pojatá široce a obsahuje možnosti pro druhý stupeň ZŠ, s přesahy do období prvního stupně, do vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět (hravou formou) a zahrnuje i možnosti využití metody CLIL v chemii na SŠ (se zaměřením na různé experimenty apod.). V jednotlivých pracovních listech jsou představeny vybrané tematické okruhy předmětu v souladu s cíli a obsahem jazykového vzdělávání a chemie (podle rámcových vzdělávacích programů pro základní i střední vzdělávání). Pracovní listy pro jednotlivé stupně výuky jsou koncipovány s přihlédnutím ke vhodnosti materiálu k věku žáků. V pracovních listech pro starší žáky je ilustrativní část pojata více odborně s výraznějším zastoupením technických údajů.
V závěru publikace je uživatelům k dispozici seznam doporučené literatury k jednotlivým kapitolám. Texty jsou vloženy do elektronického prostředí, z něhož si vyučující mohou vytisknout jednotlivé části, které potřebují (například pracovní listy). Doplňující části (metodika, rejstříky apod.) lze použít v elektronické formě. Jednotlivé části jsou přehledně párovány. Odborné pojmy (rejstříky) jsou přístupné z jednotlivých pracovních listů.
Prezentace úkolu a plánovaných činností proběhla na Diskusním setkání ke CLIL (dne 23. 5. 2019 na MŠMT), dokončený materiál byl představen na semináři 29. listopadu 2019. Semináře se účastnili učitelé všech základních i středních škol a účastníci měli možnost si prakticky vyzkoušet jednotlivé aktivity z pracovních listů.

Podpora uměleckého vzdělávání

Týden uměleckého vzdělávání je projekt, jehož cílem je upozornit na rozmanitost uměleckého vzdělávání i amatérské tvorby na území České republiky a podpořit a zviditelnit konkrétní aktivity v této oblasti. Má formu občanské iniciativy, je multidisciplinární, otevřený akcím napříč žánry, úrovněmi i věkovými skupinami. Koná se pod záštitou Ministerstva kultury, MŠMT a České komise pro UNESCO. I v 7. ročníku byl mezi partnery Týdne Národní ústav pro vzdělávání. Kromě aktivit vyplývajících z partnerství přispěl NÚV do programu uspořádáním půldenního semináře s názvem Galerie jako místo setkávání – Sdílená zkušenost. Seminář se konal ve spolupráci s edukativním oddělením Galerie hlavního města Prahy. Nad aktuálními tématy týkajícími se obsahu současného umění a nenahraditelnosti vnímání originálu uměleckého díla diskutovalo přes čtyřicet učitelů, studentů VŠ a SŠ a edukativních pracovníků galerie. Souhrnné informace k 7. ročníku jsou dostupné v závěrečné zprávě.
Za účasti zástupců NÚV byla 25. května 2019 slavnostně otevřena Výstava 16. celostátní přehlídky výtvarných prací dětí a mládeže s názvem Sdílená imaginace. Přehlídku z pověření a za finanční podpory Ministerstva kultury uspořádal NIPOS (útvar ARTAMA) ve spolupráci

se Zlín Film Festivalem, Fakultou humanitních studií a Fakultou multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, statutárním městem Zlín, Zlínským krajem, NÚV a NIDV. Akce dlouhodobě probíhá v odborné spolupráci NÚV a NIPOS a patří k celorepublikově významným akcím, které přinášejí impulzy pro rozvoj výtvarného oboru i jeho přesahů k dalším druhům umění a společensky významným tématům. V rámci výstavy v Galerii U18 se rovněž uskutečnil seminář k vystaveným projektům. Vše proběhlo v rámci 59. ročníku Zlín Film Festivalu 2019. Informace, fotodokumentace a projekty jsou zveřejněné na webových stránkách.

Německá škola v Praze

Pokusné ověřování je zaměřené na vyhodnocování specifického vzdělávacího programu víceletého česko-německého gymnázia při Německé škole v Praze. Vzdělávací program je sedmiletý a kombinuje programy zahraničních německých gymnázií a RVP G. Pokusné ověřování probíhá od roku 2010. V roce 2016 bylo prodlouženo do konce školního roku 2027/28. NÚV monitoroval jeho organizaci, obsah a výsledky, zejména výsledky žáků v německé závěrečné středoškolské zkoušce připravenosti pro studium na VŠ pro zahraniční německé školy (Allgemeine Hochschulreife an Deutschen Schulen im Ausland) a ve společné části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury podle českého práva.

PODPORA ŠKOL A PEDAGOGŮ

Metodický portál RVP.CZ

Metodický portál RVP.CZ (dále jen Metodický portál) se i v roce 2019 zabýval metodickou a didaktickou podporou pedagogů předškolního, základního, gymnaziálního, odborného, speciálního, jazykového a neformálního vzdělávání. Cílem portálu bylo publikování a recenze příspěvků v modulech DUM a Články, publikování příspěvků v ostatních modulech (Digifolio, Burza a další) a zajišťování komunitního prostředí pro sdílení zkušeností pedagogů (Diskuze, Blogy). Praktické články a inspirace k využívání digitálních technologií ve výuce byly sdíleny prostřednictvím modulu Spomocník. Po recenzi a korektuře bylo v modulu DUM publikováno 163 materiálů, v modulu Články 352 metodicko-didaktických příspěvků. Úkolem bylo rovněž zajistit bezchybný technický provoz všech modulů Metodického portálu.
Na portálu bylo během školního roku realizováno 46 webinářů. Systém pro webináře byl inovován z hlediska jejich zpřístupnění i pro mobilní zařízení a dalších funkcionalit. Významnou aktivitou byla spolupráce s projektem PPUČ, v rámci níž byly na portálu zahájeny práce související s redesignem a aktualizací systémů. V roce 2019 probíhaly vývojové práce na novém modulu EMA (katalog digitálních vzdělávacích zdrojů) a vznikl i další modul, Profil Učitel[21] (nástroj pro hodnocení digitálních kompetencí učitelů).
Metodický portál byl v roce 2019 zapojen také do aktivit na podporu otevřeného vzdělávání (například realizací webinářů v Týdnu otevřeného vzdělávání), byly zde zveřejňovány výstupy kmenových úkolů NÚV (například interaktivní publikace na podporu vzdělávání žáků se sluchovým postižením) či projektů garantovaných MŠMT.

Konzultační centrum NÚV

Konzultační centrum poskytuje dlouholetou systematickou metodickou podporu mateřským, základním a středním školám včetně speciálních škol. Dotazy, které do něj přicházejí, se týkají nejen aktuálních změn a nových trendů, ale v podstatě všech oblastí života školy. Konzultační centrum spravuje celkem 9 sekcí (předškolní vzdělávání, základní vzdělávání, společné vzdělávání, základní umělecké vzdělávání, gymnaziální vzdělávání, střední odborné vzdělávání, Národní soustava kvalifikací, spolupráce škol a firem a podpora práce učitelů). Dotazy tazatelů jsou zodpovídány odbornými pracovníky NÚV a externími spolupracovníky (oblast základního uměleckého vzdělávání) prostřednictvím webových formulářů, telefonicky nebo při osobních konzultacích v NÚV.

K 31. 12. 2019 bylo do Konzultačního centra NÚV zasláno celkem 445 dotazů prostřednictvím webového formuláře umístěného na stránkách NÚV a Metodického portálu. Přijaté dotazy byly ve většině případů zodpovězeny do tří pracovních dnů, delší doba na zpracování odpovědi byla využita jen u komplikovaných či nejednoznačných dotazů, kdy bylo třeba oslovit tazatele se žádostí o podrobnější konkretizaci problému, a u sekce Národní soustava kvalifikací, kde je garantovaná doba pro odpověď 10 dnů. Více než 550 dotazů bylo v tomto období zodpovězeno telefonicky, počet osobních konzultací byl minimální (6). Odpovědi na vybrané dotazy byly průběžně zveřejňovány na stránkách Metodického portálu a na webových stránkách NÚV.

Expertní posudky učebnic

V roce 2019 zpracoval Národní ústav pro vzdělávání 96 posudků učebnic a učebnicových řad z hlediska prodloužení schvalovací doložky MŠMT / udělení schvalovací doložky MŠMT. Počty posudků za jednotlivé vzdělávací oblasti: Matematika –19, Český jazyk a literatura – 25, Cizí jazyk – 14, Další cizí jazyk – 4, Člověk a jeho svět – 11, Občanská výchova – 4, Zeměpis – 5, Dějepis – 4, Fyzika – 2, Přírodopis – 4, Mediální výchova – 1, Etická výchova – 1, Praktické činnosti – 1, Ekologická a environmentální výchova – 1.

Metodická podpora pedagogů v předškolním, základním a středním vzdělávání

V loňském roce byla vytvořena síť spolupracujících škol (MŠ, ZŠ, SŠ), která se stala základnou pro potřeby NÚV. Tyto školy se spolu s odborníky NÚV podílely na vytváření metodické podpory pedagogům. Metodická podpora se zaměřuje na témata, která školy považují za potřebná pro jejich další rozvoj. Při vytipování témat byly využity také zprávy ČŠI a informace z projektů, které se vzděláváním učitelů a jejich požadavky zabývají (PPUČ, APIV A, APIV B aj.). V letošním roce jsme zaměřili pozornost k formativnímu hodnocení v mateřských i základních školách. Metodická podpora byla zpracována formou článků, metodických textů, metodických materiálů a také videohospitací (9).
Součástí úkolu bylo zodpovídání písemných i telefonických dotazů týkajících se problematiky vzdělávání na všech typech škol.

Metodické vedení skupiny krajských koordinátorů péče o nadané – pedagogů

Jak ukazují výsledky šetření ČŠI (tematická zpráva Vzdělávání nadaných, talentovaných a mimořádně nadaných dětí a žáků, 2016), oblast podpory a vzdělávání nadaných, talentovaných a mimořádně nadaných dětí a žáků je ve školách stále v počátečním stadiu. Toto zjištění se týká různou měrou všech stupňů vzdělávání a všech dílčích aspektů vzdělávání nadaných.
V souladu s výše uvedenými prioritami Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané pro období let 2014–20 byl NÚV pověřen vedením a koordinací skupiny krajských koordinátorů péče o nadané – pedagogů. Tato skupina dlouhodobě zajišťovala metodickou podporu pedagogických pracovníků MŠ, ZŠ a SŠ při vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných dětí a žáků v jednotlivých krajích. S ohledem na rozsah požadované podpory každý ze 14 krajů ČR

zastupovali 2–3 pedagogové, specialisté na oblast vzdělávání nadaných. První setkání této skupiny pedagogů v roce 2019 proběhlo 20.–21. května v Průhonicích. Hlavním tématem setkání bylo sdílení zkušeností z činností jednotlivých krajských sítí podpory nadání, výměna inspirativních nápadů, jak rozvíjet nadání v rámci běžné výuky, a představení záměrů odborné skupiny NÚV týkajících se podpory nadaných a mimořádně nadaných při plánovaných revizích RVP. Podzimní dvoudenní jednání se uskutečnilo 31. 10. – 1. 11. Obsahově navazovalo na setkání národních skupin garantů Sítí podpory nadání, které proběhlo v Praze 24. 9. a věnovalo se zejména příkladům dobré praxe z oblasti školních systémů podpory nadání.
Databáze vzdělávacích materiálů pro podporu a rozvoj nadání na Metodickém portálu byla v roce 2019 doplněna o ukázku tematického bloku a 2 články inspirace z praxe za oblast předškolního vzdělávání. V říjnu byla natočena ukázka práce s nadanými dětmi na MŠ Varenská. Pro základní vzdělávání byly na Metodickém portálu zveřejněny dvě videohospitace z výuky nadaných žáků na ZŠ nám. Curie v Praze a ZŠ Hálkova v Olomouci, pro střední vzdělávání pak soubor 5 výukových aktivit pro nadané žáky. V prosinci byl na Metodickém portálu realizován také webinář doc. PaedDr. Jany Škrabánkové, Ph.D., na téma podpory a rozvoje nadaných.

Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka

Na základě Koncepce jazykového vzdělávání 2017–2022 byl v roce 2019 finalizován dokument Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka. Jeho text vychází z Rámce profesních kvalit učitele (2012), který je výstupem národního projektu MŠMT Cesta ke kvalitě. Zahrnuje specifika výuky cizích jazyků a poskytuje komplexní obraz práce učitele cizího jazyka. Vymezuje a popisuje kompetence učitele nezbytné pro kvalitní vykonávání profese učitele cizího jazyka v podmínkách české školy tak, aby měla výuka nejlepší možný dopad na učení žáků, tedy na rozvoj jejich znalostí a dovedností v cizím jazyce a jejich vnitřní motivaci k jeho učení.
Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka sjednocuje pojetí kvality výuky cizího jazyka napříč cizími jazyky vyučovanými v České republice a může posloužit jako:

- nástroj pro podporu učitelů v profesním rozvoji;
- nástroj pro systematickou reflexi výuky a vyučování;
- nástroj pro reflexi (sebereflexi) práce učitele;
- nástroj pro identifikaci dobrých kvalit výuky;
- východisko pro DVPP;
- nástroj pro hodnocení pedagogů vedoucími pracovníky;
- sjednocující rámec pro profil absolventa oboru učitelství cizích jazyků.

Podpora podnikavosti a podnikání v SŠ

Centrum fiktivních firem (CEFIF) koordinuje činnost fiktivních firem v České republice a zastupuje ji v mezinárodní síti EUROPEN-PEN International. CEFIF vykonává činnosti těchto fiktivních úřadů a organizací: obchodní rejstřík, živnostenský úřad, finanční úřad, správa sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovna, komerční pojišťovna, centrální dodavatel.
CEFIF organizoval soutěže pro členské školy a účastnil se a poskytl finanční podporu 15 regionálním veletrhům a mezinárodnímu veletrhu fiktivních firem v Praze, kde NÚV vystavoval. V rámci metodické podpory proběhly dva akreditované semináře pro učitele fiktivních firem (25 účastníků), byl připraven a do škol distribuován Informátor CEFIF (3 vydání), bylo vytvořeno CD s materiály pro potřeby fiktivních firem ve školách, průběžně probíhala konzultantská činnost učitelům i žákům, a to i přímo ve školách.
Na jaře byla vyhodnocena soutěž o nejlepší vizitku (74 soutěžících) a o nejlepší slogan (49 soutěžících) a koncem roku byla vyhlášena nová soutěž. V listopadu se NÚV zúčastnil jednání členských zemí EUROPEN-PEN International v Antverpách.
NÚV dlouhodobě spolupracuje s Ministerstvem financí, a to na revizi Národní strategie finančního vzdělávání, kde byl aktualizován Standard finanční gramotnosti. V rámci aktualizací RVP SOV byl aktualizovaný obsah zohledněn ve všeobecně vzdělávací složce.

Podpora implementace EVVO a VUR ve vzdělávání

Aktivity NÚV se zaměřují rovněž na podporu v oblasti Environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) a vzdělávání k udržitelnému rozvoji (VUR) v předškolním, základním a středním vzdělávání v návaznosti na Státní program EVVO na léta 2016–2025 a Strategický rámec udržitelného rozvoje ČR do roku 2030. V rámci odborné koncepční a metodické práce probíhá dlouhodobá spolupráce s resorty MŽP a MŠMT při posuzování a připomínkování strategických a koncepčních dokumentů pro tuto oblast.
V roce 2019 připravil NÚV na základě potřeby MŠMT podklady pro jednání kulatého stolu na téma Střední vzdělávání v ČR ve vazbě na téma ochrany klimatu. Průběžně probíhala metodická podpora a konzultační činnost pro školy. V oblasti odborného vzdělávání probíhalo například projednávání a řešení připomínek škol k realizaci přírodovědného vzdělávání v rámci aktualizací RVP SOV včetně oborů skupiny Ekologie a životní prostředí, realizace profilové části maturitní zkoušky a řešení environmentálního vzdělávání v ŠVP. Byla poskytnuta odborná konzultace a zpracována recenze a srovnávací studie knihy Petra Daniše Tajemství školy za školou pro podporu výuky venku v rámci českého školství.
Byl také vytvořen nástroj na Metodickém portálu, který plní funkci databáze otevřených vzdělávacích zdrojů a reputačního systému pro jejich hodnocení komunitou uživatelů, zejména učitelů všech typů škol.
Spolupráce s institucemi zabývajícími se problematikou EVVO a VUR se zaměřila zejména na zapojení NÚV do hodnoticích porot krajských, celostátních i mezinárodních konferencí žáků SŠ v rámci projektu Enersol. Probíhala také úzká spolupráce s Klubem ekologické výchovy a dalšími organizacemi působícími v oblasti environmentální výchovy a vzdělávání k udržitelnému rozvoji na řešení přípravy revizí RVP, přípravy aktualizace standardu koordinátora EV aj.

Metodická podpora genderově citlivé výuky

Úkol vyplynul z vládních úkolů pro revize RVP na všech druzích a typech škol zařadit účelně genderovou problematiku. Protože neexistuje jedno výchozí místo pro metodickou podporu vzdělávání zahrnující tuto psychologickou a sociologickou problematiku, vytvářel NÚV od roku 2016 do roku 2019 metodické doporučení pro učitele zavádějící témata genderu do výuky na speciální webové stránce. Materiály vznikaly ve spolupráci s nestátními neziskovými organizacemi a akademickou sférou. Jedná se zejména o otevřené webináře (6 webinářů s účastí 150 pedagogických pracovníků), konkrétní aktivity metodické podpory využívající domácí a zahraniční zkušenosti a jiné publikace, 2 mezinárodní konference aktivizujících metod (pro cca 100 pedagogických pracovníků, ve spolupráci se spolkem Gender Studies).

Metodická podpora učitelů pro přípravu významného výročí

Cílem úkolu byla příprava informační kampaně, dále výběr zdrojů a metodická podpora pro výuku dějepisu, výchovy k občanství a dalších vybraných vzdělávacích oborů a také odborné diskuse na Metodickém portálu k významným výročím v roce 2019. Pro informační kampaň a na prezentaci vybraných zdrojů a dokumentů bylo připraveno specializované digifolio Devítky určující osudy české i světové historie. Obsahuje výběr článků a příkladů dobré praxe k výuce dějepisu pro tzv. velká i malá výročí k uvedeným významným událostem. Byla také publikována kolekce příspěvků Významná výročí v roce 2019 (celkem 12 příspěvků), která přehledně seřazuje odborné metodicko-didaktické příspěvky na téma významná výročí v roce 2019 z dalších vzdělávacích oborů a oblastí.

Podpora žáků v oblasti ovládání klávesnice a písemné a elektronické komunikace

Metodická podpora pro školy je zaměřena zejména na zlepšování dovedností žáků při výuce předmětů obsahujících psaní na klávesnici. Efektivní ovládání usnadňuje další proces vzdělávání v oblasti digitální gramotnosti žáků a písemné a elektronické komunikace. Nedílnou součástí je řízení a metodická podpora školních soutěží žáků vyhlašovaných středními školami, krajských

kol a ústředního kola Mistrovství České republiky v grafických předmětech (MR), které vyhlašuje MŠMT. V prvním pololetí 2019 bylo podle harmonogramu zorganizováno MR. NÚV vytvořil soutěžní zadání a pokyny ke krajským kolům i ústřednímu kolu MR, organizoval krajské soutěže MR pro 377 žáků ze 126 škol, také ústřední kolo soutěže pro 61 soutěžících ze 41 škol. Dále se podílel na organizaci celé řady dalších soutěží pro žáky středních škol (například soutěž v psaní na klávesnici pro zrakově postižené na Gymnáziu a střední odborné škole pro zrakově postižené v Praze 5). Průběžně poskytoval metodickou podporu a poradenství v oblasti písemné a elektronické komunikace včetně poskytování vzdělávacích pomůcek.

SPOLEČNÉ VZDĚLÁVÁNÍ A PODPORA ŽÁKŮ S SVP

Metodická podpora výuky češtiny pro žáky-cizince a žáky s OMJ

Metodická podpora výuky češtiny pro žáky-cizince a žáky s odlišným mateřským jazykem (OMJ) se v roce 2019 soustředila na příklady dobré praxe ze škol a ukázky metodických podpůrných materiálů. Série článků zveřejněná na Metodickém portálu a přejatá dalšími médii se věnovala klíčovým oblastem při vzdělávání dětí a žáků s OMJ napříč všemi stupni vzdělávání a předměty, tedy nejen výuce češtiny jako druhého jazyka. Články se mimo jiné věnovaly testování vstupní úrovně jazyka výuky u žáků, kteří nemusejí skládat jednotnou přijímací zkoušku na SŠ z českého jazyka, podpoře žáků s nedostatečnou znalostí češtiny na SŠ, metodám práce se žáky s nedostatečnou znalostí jazyka v MŠ a ZŠ, hodnocení, navázání spolupráce s rodinou žáka-cizince, tématu hry při výuce žáků s odlišným mateřským jazykem či organizačnímu zajištění výuky češtiny jako druhého jazyka na ZŠ. Součástí článků byly konkrétní ukázky materiálů a metodická doporučení.

Vzdělávání žáků se sluchovým postižením

Resortní úkol Vzdělávání žáků se sluchovým postižením je řešen dlouhodobě. Zadání úkolu vychází z obsahu novelizovaného § 16 odst. 7 školského zákona garantujícího žákům a studentům, kteří nemohou vnímat řeč sluchem, vzdělávání v komunikačním systému neslyšících. Právě metodická podpora učitelů žáků se sluchovým postižením v oblasti jazykového vzdělávání – tj. poskytnutí metodických materiálů pro výuku českého jazyka (tomu byla přiznána priorita), znakového, případně anglického jazyka – je cílem úkolu. Struktura metodické podpory spočívá v existenci tří propojených modulů – elektronické publikace, online pracovních listů a lektorského kurzu pro pedagogy. Jejich příprava je naplánována postupně do období několika let.
Všechny výstupy projektu jsou publikovány v elektronické podobě prostřednictvím speciálně vyvinutého editačního prostředí Metodického portálu. Toto prostředí umožňuje přístup k textům v českém i v českém znakovém jazyce a navíc poskytuje nadstandardní služby při práci s textem – například bezbariérový tutoriál, možnosti nastavení variant zobrazení, propojení textů s dalšími zdroji.
Na vstupní elektronickou publikaci Výuka českého jazyka pro žáky se sluchovým postižením – čeština jako druhý jazyk (1. část) navázala v roce 2019 lingvodidaktická část. Metodika popisuje konkrétní postupy výuky českého jazyka u žáků se sluchovým postižením – od osvojení gramatiky, rozvoje dovednosti čtení a psaní i sociokulturních dovedností. Ve stejném roce se podařilo na zveřejněnou publikaci navázat prvními pilotními pracovními listy.
Pro oblast českého znakového jazyka byla vydána úvodní elektronická publikace Výuka českého znakového jazyka pro žáky se sluchovým postižením. Poskytuje mimo jiné informace o legislativním vymezení tématu, o kompetencích učitele českého znakového jazyka, o způsobu výuky a testování českého znakového jazyka nebo o dostupných materiálech vhodných pro výuku. Některé části textu formulovali autoři přímo ve znakovém jazyce, což je velmi unikátní záležitost.
Zástupci komunity neslyšících jsou významnou součástí týmu řešícího úkol (podíl na vývoji editačního prostředí, autorské práci, PR úkolu). V týmu jsou také pracovníci škol zřízených podle

§ 16 odst. 9 školského zákona pro žáky se sluchovým postižením a experti z odborných akademických pracovišť.
Výstupy úkolu poskytují učitelům na všech stupních škol pro žáky se sluchovým postižením (ale i v běžných školách) mnoho informací, nápadů, podnětů a přinášejí jim podporu v jejich pedagogické činnosti. Jsou určeny rovněž pro pracovníky speciálně pedagogických center, pro rodiče dětí se sluchovým postižením nebo pro studenty pedagogických fakult vysokých škol.

CELOŽIVOTNÍ UČENÍ A UZNÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ PŘEDCHOZÍHO UČENÍ

Kvalitní další vzdělávání výrazně přispívá k lepšímu postavení člověka na trhu práce, podporuje jeho osobnostní rozvoj i konkurenceschopnost ekonomiky obecně. Vytvářet nové příležitosti pro vzdělávání je proto potřebné v jakékoli etapě lidského života. Procesy uznávání výsledků předchozího učení byly v roce 2019 podpořeny dalším rozvojem Národní soustavy kvalifikací (NSK).

Národní soustava kvalifikací

Hlavními úkoly a činnostmi v roce 2019 byly podpora uplatňování zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, a zajištění udržitelnosti IPn NSK2 – Rozvoj a implementace Národní soustavy kvalifikací. Ke klíčovým činnostem zabezpečujícím rozšiřování využívání NSK patří podpora všech zúčastněných stran zapojených do procesu zavádění a využívání NSK. Klíčovými subjekty pro komunikaci jsou MŠMT, další ministerstva (autorizující orgány), subjekty, které mohou zkoušet (autorizované osoby), vzdělavatelé, zaměstnavatelé a Úřad práce. Byly schváleny a zveřejněny tři sady standardů profesních kvalifikací (PK), obsahující celkem 68 nových a 252 revidovaných profesních kvalifikací. Aktuálně je v soustavě NSK 1 337 profesních kvalifikací a počet držitelů osvědčení o profesní kvalifikaci se blíží 230 000.

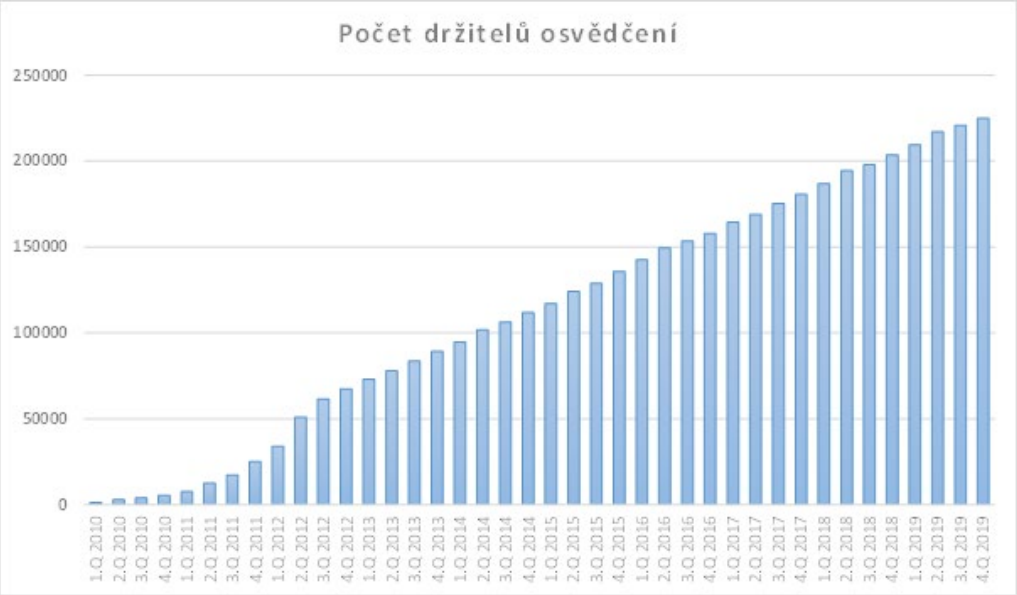

Pro nově schválené profesní kvalifikace byl připraven a MŠMT předložen návrh minimálních hodinových dotací rekvalifikačních kurzů. MŠMT plní zejména roli „koordinátora“ pro ostatní autorizující orgány, řeší změny zákona č. 179/2006 Sb., schvaluje standardy PK vytvořené zástupci zaměstnavatelů v pracovních skupinách sektorových rad a zajišťuje akreditace rekvalifikačních kurzů ve smyslu vyhlášky č. 176/2009 Sb. Plní rovněž roli autorizujícího orgánu pro některé profesní kvalifikace.
V roce 2019 pokračovala spolupráce NÚV s autorizujícími orgány při projednávání, tvorbě a schvalování vytvořených a revidovaných standardů PK. Kromě toho NÚV trvale poskytoval

podporu autorizujícím orgánům při procesu autorizace a při kontrole průběhu zkoušek u autorizovaných osob, který podle zákona zajišťují. K podpoře procesů je využíván Informační systém pro kvalifikace a autorizace (ISKA). Podněty autorizujících orgánů i dalších zúčastněných stran NÚV zohlednil při aktualizaci Metodiky naplňování NSK.
Klíčovým zdrojem informací o NSK a východiskem podpory jejího využívání je informační systém (IS NSK). Na základě pověření ze zákona NÚV zajišťoval jeho základní funkci – sloužit jako registr profesních kvalifikací. V systému jsou mimo jiné zveřejňovány články související s NSK, odpovědi na často kladené otázky a informační videa pro hlavní uživatele. Informační systém je provázán se systémem ISKA a s dalšími souvisejícími systémy, zejména s portálem Vzdělávání a práce a s centrální databází kompetencí z Národní soustavy povolání.
Podporu v podobě poradenské činnosti a informační podpory i zodpovídání dotazů prostřednictvím helpline zajišťuje NÚV také autorizovaným osobám. S využitím systémů ISKA a IS NSK a ve spolupráci s autorizujícími orgány byla průběžně spravována evidence autorizovaných osob a autorizací.

Senior

V roce 2019 pokračovala podpora vzdělávání dospělých občanů a seniorů 50+, a to v návaznosti na Strategii přípravy na stárnutí společnosti 2018–2020 a na základě jednotlivých opatření definovaných ve Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020. V průběhu roku byly zveřejněny anotace programů dalšího vzdělávání se zaměřením na mezigenerační učení, které byly tvořeny v letech 2013–2018 středními školami. Projekt Senior vyvrcholil konferencí Vzdělávání v 3. věku – příležitost pro seniory, výzva pro vzdělávání, která se uskutečnila 5. listopadu 2019 v Kaiserštejnském paláci v Praze. Konference byla určena poskytovatelům vzdělávání, lektorům vzdělávání seniorů a představitelům veřejné správy.

TTnet

V roce 2019 probíhaly aktivity neformální partnerské sítě TTnet (profesní rozvoj lektorů v odborném vzdělávání), které byly věnovány vzdělávání učitelů v oblasti kariérového poradenství, a to zejména se zaměřením na podporu školního kariérového vzdělávání a poradenství a na sdílení zkušeností a praktických příkladů středních škol v této oblasti. Činnost sítě byla završena setkáním expertní skupiny TTnet, které se uskutečnilo dne 29. listopadu 2019 v Praze.

Podpora škol a veřejnosti v oblasti dalšího vzdělávání

V oblasti metodické podpory škol byly získávány aktuální údaje o sítích škol v krajích poskytujících další vzdělávání. Součástí činností byla rovněž aktualizace webového prostředí pro veřejnost. Uskutečnily se dva vzdělávací semináře pro pedagogické pracovníky na téma vzdělávání dospělých a jejich specifika.
V oblasti aktivit realizovaných směrem k veřejnosti byly v roce 2019 realizovány celkem dva cykly kurzu Příprava činnosti autorizované osoby (březen a říjen 2019) pro zájemce o získání autorizace podle zákona č. 179/2006 Sb., kteří nemají pedagogické vzdělání. Kurz účastníky seznamoval s příslušným zákonem a s vyhláškou č. 208/2007 Sb. Součástí kurzu byla příprava na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých a praktická příprava a realizace procesu uznávání v souladu se zákonem č. 179/2006 Sb.
NÚV rovněž vykonával činnost autorizované osoby pro profesní kvalifikaci Lektor dalšího vzdělávání.

VAZBY NA TRH PRÁCE

Spolupráce škol a firem (Pospolu)

Projekt Pospolu probíhal v letech 2012–2015 a realizoval zejména podporu spolupráce mezi školami a jejich sociálními partnery vytvořením výstupů pro školy a zaměstnavatele, které byly zveřejněny v modulu Pospolu. Zabýval se i koncepční studií adresovanou decizní sféře. V roce 2019 se uskutečnily dva kurzy pro lektory vzdělávající instruktory praktického vyučování, proškoleno v nich bylo 30 osob. Propagace výsledků Pospolu probíhala průběžně při nejrůznějších setkáních se zástupci škol a firem, a to i s mezinárodní účastí. Výstupy Pospolu jsou zveřejněny na Metodickém portálu a pro účely setkávání odborníků, škol a firem za účelem předávání a výměny zkušeností jsou prezentovány také mezi 14 kritérii pro studijní a pracovní podmínky na webu EQAVET, například Učitelé, školitelé a instruktoři nebo Daňové a jiné zvýhodnění zaměstnavatelů. Propagovány jsou rovněž daňové úlevy na podporu odborného vzdělávání i metodické doporučení MŠMT k uzavírání smluv mezi školou a firmou. Na podporu spolupráce škol a firem bylo připraveno informační video, které se věnuje základním informacím pro firmy, které by měly zájem o navázání spolupráce se školou v oblasti praktického vyučování. Byla zveřejněna připravená publikace Koordinátor spolupráce školy a zaměstnavatelů.
Nastavena je fungující spolupráce s projekty P-KAP a MOV. Proběhla společná setkání za účelem výměny zkušeností mezi zmíněnými projekty, kde jsou aktivity zaměřené právě na problematiku spolupráce škol a firem. V projektu MOV jde zejména o jednu takto zaměřenou klíčovou aktivitu a její promítnutí do aktivity škol zaměřené na optimalizaci ŠVP. Od podzimu roku 2019 byla v rámci uvedené klíčové aktivity projektu MOV realizována série informačních seminářů formou setkání zástupců škol a zaměstnavatelů, pro které byl v rámci udržitelnosti Pospolu vytvořen také jeden příspěvek. Byl připraven článek o vzdělávání instruktorů pro Učitelské noviny, na webu projektu P-KAP byla zveřejněna série článků o instruktorech praktického vyučování.

Green Wheels

V roce 2019 byl dokončen tříletý mezinárodní projekt Green Wheels (obsluha, opravy a servis hybridních a elektrických vozidel) ve spolupráci 14 partnerů ze 4 zemí (Česko, Slovensko, Velká Británie, Maďarsko). V každé zúčastněné zemi byla mimo jiné zapojena jedna automobilní škola odborného vzdělávání a přípravy, jedna profesionální asociace v oblasti automobilového průmyslu a další partneři, například regulační orgány. Partneři z příslušných odvětví jsou profesionální sdružení a klíčoví hráči automobilového průmyslu, kteří poskytli profesionální zpětnou vazbu k učebním materiálům. Příslušné školy odborného vzdělávání a přípravy zvládly pilotovat a zkoušet nově vyvinuté materiály, regulační orgány se podílely na navrhování metodologického systému a začleňování ECVET do školních vzdělávacích programů.
Výstupy projektu mají významný dopad zejména na vzdělávací programy středních automobilních škol, které by měly lépe reagovat na vznik nových profesí a připravovat své budoucí absolventy na profese, jejichž zavádění se dá v blízké budoucnosti očekávat (Průmysl 4.0). Realizované činnosti se dají shrnout do těchto okruhů: příprava inovativních metodických a výukových materiálů pro školy, sběr příkladů dobré praxe ze škol, které do svých ŠVP začleňují témata týkající se hybridních a elektrických vozidel, proškolení učitelů v daných tématech a vytvoření jednotek výsledků učení pro danou oblast v souladu s principy ECVET. Projekt rovněž podpořil užší součinnost mezi školami a zaměstnavateli a výměnu osvědčených postupů. NÚV byl zapojen do všech aktivit projektu a zároveň zodpovídal za vytvoření jednotky výsledků učení pro odborné vzdělávání v oblasti automobilového průmyslu v souladu s principy ECVET a jejich ověření v partnerských školách. V roce 2019 byla finalizována struktura jednotek výsledků učení pro oblast hybridních a elektrických vozidel v souladu s principy ECVET v českém jazyce. Bylo předabováno 8 výukových videí podle doporučení SŠA Holice. Ověřené výstupy pro učitele, zaměstnavatele i další sociální partnery jsou dostupné online.

Proběhla řada diseminačních aktivit, zejména síťování a prezentace na významných národních a mezinárodních konferencích, veletrzích a fórech. Proběhly i semináře pro školy zapojené do sítě ENERSOL a projektu P-KAP. Projekt byl zakončen říjnovou kampaní na Facebooku.

DigiKoalice

NÚV byl od roku 2016 pověřen koordinací národní platformy Česká národní koalice pro digitální pracovní místa (DigiKoalice). DigiKoalice je součástí sítě 23 národních digitálních koalic (Digital Skills and Jobs Coalitions), v koordinační skupině jsou zástupci MŠMT, MPSV, MPO, Úřadu vlády ČR, zaměstnavatelů, jako stálí hosté jsou zde zástupci SP ČR, HK ČR, NÚKIB, ICT unie a dalších aktérů. K 31. 12. 2019 měla DigiKoalice 190 členských organizací, za rok 2019 došlo k nárůstu o 71 organizací. Zřízení platformy bylo součástí plnění závazků NÚV v rámci Strategie digitálního vzdělávání MŠMT a Strategie digitální gramotnosti MPSV. DigiKoalice se podílí na mezinárodních jednáních a vazbách digitální agendy ČR do zahraničí, přesahuje svou působností oblast regionálního školství, zasahuje do oblastí dalšího vzdělávání a podpory začlenění lidí na trh práce. DigiKoalice je zásadním nástrojem pro komunikaci se zaměstnavateli a firemním sektorem, podporuje principy „private-public partnership“.
V roce 2019 byla poprvé vydána ročenka činnosti, která shrnuje profily členských organizací a prezentuje je mimo jiné na 40 sesbíraných příkladech inspirativní praxe z celé ČR. DigiKoalice se zúčastnila významných akcí pro odbornou i učitelskou veřejnost – například Počítač ve škole, konference ISSS/V4DIS a Future Port Prague. Svého zástupce měla také na jednání členských států v Bruselu k tématu umělé inteligence a na konferenci k digitalizaci odborného vzdělávání ve Vídni. V listopadu proběhlo výroční setkání (společné se slovenskou DigiKoalicí), spojené s iniciací poradních skupin na digitální infrastrukturu ve školách a osvětu dětí a žáků v oblasti rizikového chování na internetu. Byly zorganizovány celkem 4 meetupy za účasti 150 účastníků a s celkem 17 vystoupeními lektorů z různých organizací.

PŘÍPRAVA PŘIJÍMACÍCH A ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK

Závěrečná zkouška v oborech kategorie H a E

V souladu s novelou školského zákona č. 82/2015 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zajišťoval NÚV jednotná zadání a související zkušební dokumentaci pro závěrečné zkoušky v oborech vzdělání s výučním listem (celkem 120 oborů kategorie H, E). Podobně jako v minulých letech byla pro zabezpečení závěrečných zkoušek realizována řada důležitých činností zahrnující koordinaci práce garantů pro jednotlivé obory vzdělání, kteří zadání vytvářeli, průběžně inovovali, aktualizovali banky témat a úkolů ve spolupráci s učiteli pro všechny obory vzdělání s výučním listem. Návrhy pak posuzovali odborníci z praxe. Pro školy fungovala velmi dobře metodická i technická podpora týkající se práce v informačním systému (helpline), například pro písemnou zkoušku na počítači. Jednotná zadání byla sestavována podle školského zákona a zveřejňována pro školy 3× v roce.
Pro některé obory bylo vhodné z hlediska ověřování a hodnocení vytvořit témata pro samostatné odborné práce (v roce 2019 již pro 13 oborů vzdělání, nově pro 3 obory), které ovlivňují zejména pojetí praktické zkoušky. V průběhu roku byly projednávány návrhy obsahu jednotných zadání, kde se vyskytly určité nejasnosti, a to formou seminářů. Jednalo se cca o 7 oborů vzdělání (Cukrář, Kadeřník, Krejčí, Prodavač, Čalounická výroba, Pečovatelské služby a Ošetřovatel). Vytvořené či revidované banky úkolů byly předány ke zveřejnění (117 jednotných zadání pro 115 oborů vzdělání, z toho u 71 oborů vzdělání je možné písemnou zkoušku realizovat na počítači). Byla aktualizována metodická příručka pro přípravu závěrečných zkoušek a v červenci proběhlo vyhodnocení zpětné vazby ze škol k tématům i realizaci závěrečných zkoušek 2018/2019 pro účely dalších úprav.
Od 1. října 2019 byla agenda zajišťování závěrečné zkoušky v oborech s výučním listem převedena z NÚV na Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV).

Spolupráce na přípravě přijímacích a maturitních zkoušek

Garanti vzdělávacích oborů Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Matematika a její aplikace se po celý rok aktivně podíleli na přípravě a hodnocení přijímacích zkoušek a maturitních zkoušek organizovaných CZVV. Jejich podíl na přípravě a hodnocení zkoušek se týkal validace souladu obsahu zkoušek s kurikulárními dokumenty a nastavení obtížnosti úloh.

Státní zkoušky z grafických disciplín

NÚV byl pověřen ze zákona § 171, odst. 4–6 školského zákona zajišťováním realizace státních zkoušek z psaní na klávesnici, zpracování textu na počítači, těsnopisu a stenotypistiky (státních zkoušek z grafických disciplín) v souladu s legislativou (vyhláška č. 58/2016 Sb.). Pro zajištění tohoto úkolu NÚV zabezpečoval z důvodu jednotného a transparentního přístupu při ověřování a hodnocení žáků mj. proškolování zkušebních komisařů, vytvářel zkušební zadání pro časově aktuální zkušební období (jaro, podzim), organizoval a zajišťoval plynulý průběh zkoušek včetně přípravy, vydávání a archivace vysvědčení úspěšných absolventů, popř. vydávání duplikátů vysvědčení ze státní zkoušky z grafických disciplín. Za sledované období 2019/2020 bylo vyzkoušeno celkem 936 uchazečů.

ANALÝZY TRHU PRÁCE A VZDĚLÁVÁNÍ

Hlavním cílem úkolů začleněných do této oblasti bylo realizovat datové analýzy a šetření v oblasti vzdělávání a trhu práce a výsledky těchto analýz a šetření připravit k využití jako zdroj informací pro počáteční i další vzdělávání i jako datovou základnu pro informační podporu služeb kariérového poradenství ve školství. Cílem bylo rovněž poskytovat relevantní data pro strategické rozhodování pracovníků MŠMT při realizaci priorit v oblasti vzdělávání (data based policy) a pro plánování dlouhodobých či krátkodobých strategických rozhodnutí. K tomu jsou potřebné aktuální i dlouhodobé poznatky o vývoji vzdělanostní a oborové struktury žáků, o nezaměstnanosti absolventů škol, o jejich přechodu a uplatnění na trhu práce, o potřebách zaměstnavatelů apod. Cílem bylo také aktualizovat a rozšiřovat datovou základnu informačního systému Infoabsolvent a zajišťovat informační podporu krajů (naplňováním krajského webu informacemi o vývoji vzdělanostní a oborové struktury žáků v krajích a jejich nezaměstnanosti i řešením regionálních disparit). V neposlední řadě se jednalo i o monitoring oblasti dalšího vzdělávání formou shromažďování a analýz národních i mezinárodních dat. Významným cílem bylo analyzování situace předčasných odchodů žáků ze středního vzdělávání i výsledků maturitních zkoušek.
Druhá oblast cílů směřovala k poskytování informací pro volbu vzdělávací a profesní dráhy (včetně podpory využívání informačního systému ISA+) nejen zájemcům o počáteční i další vzdělávání, ale i výchovným-kariérovým poradcům, pracovníkům ICM a dalším pedagogickým pracovníkům v oblasti kariérového poradenství, včetně informační, metodické i vzdělávací podpory.

Nezaměstnanost absolventů škol

Na základě zpracovaných dat byla připravena a vydána analytická studie Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2019, která poskytuje celkový pohled na vývoj nezaměstnanosti absolventů škol a zahrnuje počty a míry nezaměstnaných absolventů SŠ a VOŠ podle kategorií vzdělání a podrobnou analýzu hodnot míry nezaměstnanosti absolventů jednotlivých skupin oborů. Velice významné byly i analýzy struktury nezaměstnaných absolventů z hlediska profesní skladby na základě dat z výběrového šetření pracovních sil z roku 2017 (ČSÚ), včetně porovnání údajů mladých lidí a ekonomicky aktivních obyvatel z hlediska dosaženého vzdělání. Studie byla rozeslána pracovníkům ministerstev a krajských úřadů, úřadům práce, zástupcům zaměstnavatelů a dalším sociálním partnerům a byla zveřejněna na Informačním systému o uplatnění absolventů škol na trhu

práce. Zde byly také připraveny statické a dynamické stránky. Dynamické stránky webu umožňují vyhledat míry nezaměstnanosti i pro jednotlivé obory vzdělání. V průběhu roku bylo připraveno i několik podkladových zpráv k této problematice pro MŠMT, kraje, garanty oborů a další sociální partnery.

Míra nezaměstnanosti čerstvých absolventů v ČR

	duben 2016	duben 2017	duben 2018	duben 2019
Střední vzdělání s výučním listem - H	9,1%	6,2%	4,4%	3,7%
Střední vzdělání s výučním listem - E	16,0%	12,9%	8,7%	7,7%
Střední odborné s MZ a odbor. výcvikem - L/0	10,6%	6,3%	4,6%	4,7%
Nástavbové vzdělání - L/5	10,6%	8,9%	5,3%	4,5%
Střední odborné s MZ - M	7,5%	5,2%	3,7%	3,8%
Gymnaziální vzdělání - K	3,1%	2,5%	1,5%	1,4%
Vyšší odborné vzdělání - N	5,2%	2,9%	1,8%	1,9%

Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků

Prioritně byl začátkem roku zpracován rámcový Přehled o počtech žáků podle kategorií, skupin oborů a oborů středního a vyššího odborného vzdělávání pro využití pracovníky NÚV a MŠMT. Podrobná analýza byla prezentována v publikaci Vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků ve středním a vyšším odborném vzdělávání v ČR a v krajích ČR a postavení mladých lidí na trhu práce ve srovnání se stavem v Evropské unii. Stěžejní část publikace obsahovala vývoj vzdělanostní a oborové struktury žáků nově přijímaných do středního a vyššího odborného vzdělávání v členění i podle skupin oborů a z hlediska krajské struktury. Doplňující část studie byla zaměřena na postavení mladých do třiceti let na trhu práce, jejich nezaměstnanost a situaci mladých NEETs (nevzdělávají se ani nejsou zaměstnaní) v EU. Data z materiálu byla dále využita pro Infoabsolvent, krajský web a při různých příležitostech k argumentaci vývoje odborného školství. Bylo též připraveno několik dílčích výstupů podle požadavků garantů i externích spolupracovníků (oborové skupiny, sektorové rady, asociace, cechy atd.).

Přechod absolventů odborných škol na trh práce

Jedním z nejdůležitějších úkolů analytického charakteru je sledování přechodu a uplatnění absolventů odborných škol na trhu práce. Jsou realizována dlouhodobá šetření sledující, jaké faktory ovlivňují úspěšný vstup mladých lidí do pracovního života, jak tento přechod probíhá, jak jsou absolventi středních odborných škol připraveni z hlediska kompetencí potřebných na trhu práce i v terciárním vzdělávání, jaké dovednosti postrádají a zda mají zájem pracovat v absolvovaném oboru. Na základě šetření velkého počtu absolventů, které je longitudinální (obvykle po ukončení studia, po třech a šesti letech), jsou zpracovány příslušné analytické studie mapující danou problematiku.
V tomto roce byla připravena analytická publikace Přechod absolventů středních škol na trh práce – II. etapa – Vybrané skupiny maturitních a učebních oborů, analyzující odpovědi absolventů učebních i maturitních oborů po 3 letech od absolvování. Analýzy byly zaměřeny na faktory volby oboru, spokojenosti s volbou oboru, resp. důvody preference jiného oboru, a na rozhodování mezi učební a maturitní úrovní vzdělání a hodnocení získaných kompetencí z hlediska uplatnění. Dále byla připravena analytická publikace Přechod absolventů vyšších odborných škol do praxe a jejich uplatnění – Šetření názorů absolventů VOŠ po 8 letech od ukončení studia, zaměřená na reflexi volby VOŠ, zhodnocení silných a slabých stránek studia na VOŠ, včetně úrovně získaných kompetencí, možnosti přechodu absolventů VOŠ na VŠ a hodnocení postavení absolventů VOŠ na trhu práce. Obě publikace byly rozeslány pracovníkům ministerstev a krajských úřadů, úřadům práce, zástupcům zaměstnavatelů a dalším sociálním partnerům a byly umístěny na webové stránky NÚV.

Absolventi škol – struktura, přechod a uplatnění ve vybraných odvětvích

Pro garanty oborů vzdělání i další uživatele dat jsou zejména pro revize RVP potřebné materiály, ve kterých jsou soustředěny informace o nově přijímaných i absolventech SŠ, jejich nezaměstnanosti, přechodu na trh práce i do terciárního vzdělávání, potřebách zaměstnavatelů a struktuře zaměstnanosti oborů příslušné skupiny. V tomto roce byly připraveny komplexní informace o odvětví Zpracování dřeva, Zdravotnictví, Ekonomika a Učitelství a sociální péče, které byly ve formě informačních publikací umístěny na webových stránkách NÚV. Materiál je, podobně jako všechny analytické publikace, předáván také předsedům oborových skupin, dále je k dispozici pro MŠMT, sektorové rady NSK, představitele sociálních partnerů, hlavně zaměstnavatelů a zaměstnavatelských svazů v daných odvětvích hospodářství.

Analytické úkoly řešené na základě požadavku MŠMT

I v tomto roce byly analytické činnosti oddělení zaměřeny na přípravu relevantních dat pro strategické rozhodování pracovníků MŠMT při realizaci priorit v oblasti vzdělávání. Zpracování dat probíhalo ve spolupráci s odborem 65 MŠMT a s CZVV. Jednalo se především o monitoring předčasných odchodů žáků ze středního vzdělávání a analýzy k získání informací o přiměřenosti požadavků RVP schopnostem žáků i možnostem učitelů ve vztahu k požadovaným výsledkům vzdělání i časovým proporcím vzdělávacích programů, a to na základě výsledků jednotné části maturitní zkoušky.
Připravené materiály včetně podkladů a výběrů z nich byly poskytovány podle požadavků pracovníků MŠMT, a to jednak oddělení rozvoje a inovací ve vzdělávání, jednak oddělení odborného vzdělávání, pro které byla zpracována i Informace k problematice předčasných odchodů jako podklad pro NKÚ. Byl připraven i materiál Návrhy opatření k omezení předčasných odchodů ze vzdělávání – oblasti vhodné k podpoře v rámci dotačního programu a dále dopracován materiál Metodická doporučení pro práci se žáky ohroženými předčasným odchodem ze vzdělávání.
K problematice disparit ve vzdělávání byla připravena část studie Metodická a vzdělávací podpora škol a pedagogických pracovníků Karlovarského, Moravskoslezského a Ústeckého kraje ze strany NIDV a NÚV – Současný stav a návrh podpory v dalším období, zejména v části zaměřené na vzdělávací a metodickou podporu v rámci projektu P-KAP a Návrhy dalších opatření ke zmírnění krajských disparit ve vzdělávání. Studie byla dopracována ve spolupráci s NIDV a po vypořádání připomínek předložena do vedení MŠMT.

Předčasné odchody ze vzdělávání

Komplexní přístup k řešení problému předčasných odchodů vyžaduje zabývat se nejen situací těchto mladých lidí z pohledu školské sféry, ale také hledat podněty a inspiraci u všech aktérů, kteří s touto skupinou přicházejí do kontaktu. Proto byl ve spolupráci s GŘ ÚP realizován výzkum názorů pracovníků Úřadu práce ČR na problémy práce s těmi mladými lidmi, kteří předčasně opustili vzdělávání. Předmětem výzkumu byly důvody předčasného odchodu ze vzdělávání, možnosti ovlivňování tohoto jednání jak v průběhu vzdělávání, tak zejména po jeho opuštění, přístupy pracovníků ÚP ČR k této skupině mladých lidí, možnosti prevence a intervence. Na základě výzkumu byla zpracována analytická zpráva o šetření Názory pracovníků úřadů práce na problematiku žáků se základním vzděláním – prevence a intervence.

Souhrnná publikace

Publikace Uplatnění absolventů škol na trhu práce 2018 shrnuje podstatné výsledky a informace zpracované v roce 2018. Publikace byla vydána v nákladu 4 800 ks a rozeslána na všechny základní školy s druhým stupněm, střední školy a VOŠ, asi 350 sociálním partnerům a MŠMT.

Aktualizace a rozšiřování datové základny informačních systémů

Nejrozsáhlejší a nejvyužívanější Informační systém o uplatnění absolventů škol na trhu práce (ISA+) je hlavní prezentací prací v rámci zajišťování udržitelnosti projektu Kariérové poradenství v podmínkách kurikulární reformy (VIPII-KP). Výstupy tohoto projektu jsou důležité především pro žáky ZŠ a SŠ rozhodující se o své vzdělávací cestě či o možnostech uplatnění na trhu práce (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků ohrožených předčasným odchodem ze vzdělávání). Systém ISA+ poskytuje dále informační podporu pro kariérové rozhodování výchovným-kariérovým poradcům a dalším pedagogickým pracovníkům, žákům a jejich rodičům.
Sekundárně informační systém i výstupy z analytických prací využívají pracovníci státní správy, zaměstnavatelé, odbory a pracovníci úřadů práce a ČŠI. Pro uvedené cílové skupiny jsou zde trvale inovovány a prezentovány informace o nezaměstnanosti absolventů, o vzdělávací nabídce všech středních a vysokých škol v ČR, o uplatnění absolventů na trhu práce, o jejich úspěšnosti při přijímání do vysokoškolského vzdělání, o požadavcích zaměstnavatelů či možnostech absolventů se zdravotním postižením. V systému jsou také trvale inovovány informace v sekci Jak na to, kde mohou žáci nalézt rady, jak postupovat při rozhodování o výběru střední školy nebo při potížích ve studiu. Orientaci v oborech vzdělání může žákům zjednodušit obrázkový vstup, ve výběru pomáhají videa o jednotlivých oborech vzdělání, dobrou pomůckou k orientaci je i Profitest. Význam webu potvrzuje jeho vysoká návštěvnost – v období říjen až květen dosahuje v průměru 25 000 návštěv týdně, s maximem 45 800 návštěv v týdnu po zveřejnění výsledků přijímacího řízení. V tomto roce jde asi o 750 tisíc návštěv, přitom bylo zhlédnuto 3,5 milionu stránek.

Inovace webových stránek

Důležitou změnou byla úprava webu Infoabsolvent pro zobrazování na mobilních telefonech. Dále byl inovován výběr oborů podle povolání inovací vazby na NSP a zcela byl přepracován systém nabídky vysokoškolského vzdělávání s ohledem na nový způsob kódování studijních programů podle klasifikace vzdělání ISCED-F. Úspěšně proběhl sběr dat o vzdělávací nabídce všech SŠ a VOŠ pro školní rok 2020/21, byly získány informace o 6 532 nabídkách oborů vzdělání SŠ a 532 nabídkách programů VOŠ, databáze vzdělávací nabídky obsahuje téměř milion údajů určených především žákům základních škol, jejich rodičům a výchovným-kariérovým poradcům škol. Po celý rok byla zajišťována inovace a doplňování dat systému ISA+, na základě využívání jeho informační základny bylo poskytováno množství informací i zpracovaných výstupů jak MŠMT a dalším subjektům státní správy, tak médiím.

DV monitor

Dalším zdrojem informací je informační systém o dalším vzdělávání DV monitor, který monitoruje oblast dalšího vzdělávání. V rámci prováděných prací byly jako každoročně shromažďovány a analyzovány národní i mezinárodní data a vkládány nové informace, včetně transformace dat do podoby vhodné pro konečného uživatele (MŠMT, kraje).

KARIÉROVÉ PORADENSTVÍ

Centrum kariérového poradenství

Každému zájemci bez ohledu na věk, dosažené vzdělání a profesní situaci byla poskytnuta potřebná poradenská podpora v oblasti počátečního i dalšího vzdělávání. Tyto služby poskytovalo Centrum kariérového poradenství (CKP) jako konzultace žákům základních škol a jejich rodičům k rozhodování při volbě vzdělávací dráhy, v úrovni středního vzdělávání především jako podporu při řešení problémů během studia k zabránění předčasným odchodům. Dospělým jedincům pomáhá CKP hledat možnosti dále se vzdělávat, a to jak ve formálním, tak neformálním vzdělávání. Zvláštní pozornost je věnována osobám se zdravotním postižením

a sociálně znevýhodněným jedincům. Velmi důležité je poskytování podpory poskytovatelům kariérového poradenství, především kariérovým-výchovným poradcům na školách, ale také dalším subjektům působícím v rámci resortu i mimo něj.
Poradenské služby CKP stojí na individuálním přístupu s akcentem na potřeby konkrétní osoby a byly poskytovány telefonicky, elektronicky nebo při osobní konzultaci v prostorách CKP.
V rámci informační podpory zájemců o neformální vzdělávání a možnosti získání PK NSK spolupracovalo CKP s oddělením pro rozvoj a správu Národní soustavy kvalifikací.
V rámci nepřímé podpory kariérového poradenství byly pro média (MF DNES, Lidové noviny, Blesk) zpracovány informační články i rozsáhlé texty týkající se výběru vzdělávání, přijímacího řízení, druhé šance, kroků po studiu, dále přehled zájmu o školy a obory a přehled o vzdělávací nabídce všech škol v krajském členění. Podstatná je i účast na různých aktivitách, například na Národní ceně kariérového poradenství, kulatém stole odborníků v oblasti kariérového poradenství k výstupům mezinárodního sympozia a kulatém stole k vizím kariérového poradenství pro připravovaný dokument Strategie 2030+.

Informační systém ISA+

Významnou složkou činnosti v rámci kariérového poradenství je naplňování a podpora využívání Informačního systému o uplatnění absolventů škol na trhu práce ISA+. Do systému byly vloženy přepracované informační články pro sekci Jak na to, vztahující se zejména k informacím pro zájemce o studium na středních školách (jak vybrat, přijímací řízení) nebo pro jejich absolventy (jak studovat, jak hledat práci a co dělat při problémech se studiem). Při práci s klienty byl využíván především informační systém ISA+ v kombinaci s relační databází. Jsou využívány výstupy ISA+, na jejich základě jsou průběžně klientům poskytovány informace, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato informační podpora pro kariérové rozhodování byla poskytována i výchovným-kariérovým poradcům a dalším pedagogům.
Pro podporu využívání i dalšího naplňování informačního systému ISA+ byla zpracována podrobná statistika návštěvnosti webu infoabsolvent.cz, která informuje o celkové návštěvnosti i o návštěvnosti jednotlivých článků, publikací a poradenských bloků.

Národní poradenské fórum

V oblasti celoživotního kariérového poradenství na národní úrovni byla realizována činnost odpovídající pozici NÚV jako zakládajícího člena Národního poradenského fóra (NPF), především aktivitami zaměřenými na spolupráci s MŠMT a participací při plnění národních cílů kariérového poradenství stanovených MŠMT. V této platformě, kde se deklaruje potřeba meziresortní spolupráce v oblasti kariérového poradenství v celoživotní perspektivě, šlo v roce 2019 o sdílení informací o činnostech a záměrech partnerů NPF, aby nedocházelo k překrývání poradenských procesů, aby se upevňoval systém navazujících a doplňujících služeb kariérového poradenství. Součástí těchto aktivit byl i networking poskytovatelů kariérového poradenství v oblasti počátečního a dalšího vzdělávání, zejména ve školách, a účast na organizaci soutěže Národní cena kariérového poradenství, organizované Euroguidance. Na probíhajících jednáních NPF byl prezentován vývoj a naplňování doporučení Rady EU k otázkám prohlubování dovedností, výsledky projektu ke kariérové adaptabilitě absolventů středních škol a výstupy unikátního výzkumu k identifikaci bariér v kariérovém poradenství. Dále se jednalo o problematice předčasných odchodů mladých lidí ze vzdělání a jejich prevence.

EVROPSKÉ SÍTĚ A PROJEKTY V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

NÚV udržoval a rozvíjel stávající kontakty s mezinárodními organizacemi, celoevropskými a partnerskými institucemi NÚV. Byl sledován vývoj v celoživotním vzdělávání v jiných zemích, byly poskytovány informace zahraničním expertům a zorganizovalo se několik mezinárodních akcí.
V rámci úkolu Aktivity EU probíhala participace na činnosti evropských platforem, sítí, pracovních skupin, zápisů a zprostředkování informací vůči MŠMT a partnerům, byly překládány výstupy činností pracovních skupin a podpůrných materiálů, pracovníci NÚV se účastnili národních i mezinárodních odborných diskusí a konferencí. Úkol zastřešil participaci ČR na činnostech orgánů, výborů, komisí a pracovních skupinách Evropské komise zabývajících se problematikou vzdělávání a jeho vazeb na trh práce. Probíhaly aktivity v rámci pracovních skupin Evropské komise a Cedefopu v celkovém počtu 8 skupin.
Participovalo se na činnosti evropské sítě pro základní dovednosti (EBSN) na podporu celoživotního učení, revizí RVP a propojování počátečního a dalšího vzdělávání a došlo ke spolupráci na úkolech vyplývajících z rozhodnutí a doporučení orgánů EU v rámci implementace Nové agendy dovedností.
Revidovala se stávající evropská rozhodnutí a doporučení, plnění priorit ET 2020 a dalších strategických dokumentů. Docházelo i k expertní podpoře členů výborů, komisí, pracovních skupin (zejména vypracování expertních stanovisek, přehledů a vyjádření k programovým dokumentům, zpracování podkladů k jednáním příslušných orgánů EU).
Implementovaly se evropské vlajkové iniciativy Koalice pro digitální dovednosti a pracovní místa, Aliance pro učňovskou přípravu, Plán pro odvětvovou spolupráci, sledoval se vývoj v oblasti rozvoje terminologie ESCO. Probíhaly implementační činnosti související s programem Erasmus+ (včetně podpory síťování a projektového partnerství institucí v ČR), sledování vývoje v oblasti automatického vzájemného uznávání vysokoškolských diplomů a osvědčení o vyšším sekundárním vzdělávání a výsledků studia v zahraničí.
V posledním čtvrtletí roku 2019 byl schválen dvouletý grant na novou síť EAAL (Evropská agenda pro vzdělávání dospělých).
Prostřednictvím Aliance pro učňovskou přípravu proběhly v prvním pololetí tři šetření a webináře, kterých se NÚV zúčastnil.
Celkem bylo za rok 2019 uskutečněno 169 zahraničních služebních cest. Zástupci NÚV se v červenci zúčastnili konference Bridging Innovation and Learning in TVET v Bonnu, v říjnu jednání sítě expertů Cedefopu na odborné vzdělávání a zároveň konference OECD k odbornému vzdělávání a duálním systémům ve světě, jejichž součástí byly podklady pro Cedefop za ČR.
Účast byla i na dvou jednáních Rady Evropy k aktivnímu občanství. V rámci bilaterální spolupráce ČR a SR se uskutečnily dvě cesty vedení NÚV spolu s MŠMT na Slovensko. Pozitivní ohlas měly evropské aktivity v rámci říjnového VET Skills Week ve Finsku. Účast NÚV byla zajištěna také na třech konferencích a seminářích Evropské komise a OECD k aktuálním datům a šetřením, vysokým školám (ENIC NARIC) a uznávání. V červnu přijal NÚV na odborný seminář 12 učitelů z tureckých středních škol.
V květnu se NÚV zapojil prostřednictvím sociálních sítí a projektových aktivit do propagace voleb do Evropského parlamentu a oslav Dne Evropy. NÚV a evropské aktivity byly propagovány na veletrzích Gaudeamus a Profesia Days formou stánků a přednášek pro cílovou skupinu.
V říjnu proběhla konference na téma Digitalizace a inovace v odborném vzdělávání a byla spuštěna nová sekce webu EQAVET.

ReferNet

V roce 2019, posledním roce čtyřletého rámcového smluvního období sítě ReferNet s Cedefopem, zastával NÚV v Národním konsorciu sítě ReferNet pozici Národního koordinátora. Klíčovým partnerem mu byl Národní vzdělávací fond (NVF). ReferNet shromažďoval a šířil informace o systémech odborného vzdělávání včetně přípravy podrobných tematických analýz podle priorit Evropské komise a Cedefopu. Tyto výstupy byly pro Evropskou komisi a Radu pro

vzdělávání (ACVT) jedním z hlavních zdrojů informací o odborném vzdělávání v členských zemích EU a sloužily jako podklady pro aktéry na národní úrovni.
V březnu byla aktualizována Zpráva o politice odborného vzdělávání za rok 2018 – Cedefopem navržená národní zpráva Policy Report. Na konci března byla odeslán první článek o novince z oblasti vzdělávání – informace o přípravě Strategie 2030+. Druhý článek byl zpracován v červnu a týká se šetření o učitelích napříč celou ČR. V dubnu byly výstupy ReferNetu prezentovány na setkání evropských sítí v Praze. V květnu připomínkoval ReferNet ČR nově navržený online nástroj VET in Europe online tool, byla aktualizována a doplněna přehledová zpráva o systému odborného vzdělávání, kterou Cedefop po zapracování změn postupně převede také do podoby online nástroje, který umožní srovnávat zvolené aspekty napříč zeměmi. Na začátku května se národní koordinátorka zúčastnila regionálního setkání sítí v Norsku (Bergen). V červnu byla zahájena příprava tematické zprávy Mobilita v počátečním odborném vzdělávání (s důrazem na dlouhodobou mobilitu). ReferNet ČR se aktivně podílel na PR kampani Cedefopu Photo Award. Webové stránky jsou průběžně plněny a využívány také jako informační zdroj pro odbory školství KÚ. Cedefop rozeslal členům společnou publikaci Spotlight on VET 2018 Compilation, která je postupně distribuována (MŠMT, kraje atd.). Všechny výstupy byly obsahově validovány národním reprezentantem (MŠMT). V červenci byla Cedefopu odevzdána tematická zpráva Mobilita v počátečním odborném vzdělávání, která prošla připomínkovým řízením ŘV a byla validována Národní reprezentantkou. Analytická zpráva se opírala o desk research a rozhovory se zástupci škol a firem a reflektovala situaci z pohledu systému i „uživatelů“. V říjnu proběhlo další kolo připomínkového řízení k online podobě Country report. Počátkem listopadu bylo zpracováno šetření (strategic non-paper), které se týkalo tématu Valuing VET. V prosinci byla aktualizována Zpráva o digitalizaci (byla doplněna o témata robotizace a umělé inteligence), nyní jako Adapting VET to digitalisation, AI and the future of work: Czech Republic. Třetí novinka z oblasti odborného vzdělávání byla Cedefopu odeslána v září 2019 a věnovala se tématu odborného vzdělávání a spolupráci škol se zaměstnavateli ve srovnání první a druhé vlny dotazníkového šetření projektu P-KAP. Poslední, čtvrtá novinka, která byla připravena v prosinci, informuje o projektu Kompas (predikce trhu práce v propojení národní a regionální úrovně).
Výroční setkání členů Národního konsorcia se konalo 10. prosince, účastníci byli seznámeni s hlavními výstupy za celé čtyřleté období.

Národní centrum Europass ČR a EQF

Priority na rok 2019 vycházely z priorit Evropské komise a z aktuálních pokynů DG Employment. Ve využívání služeb klientského centra a dokladů Europass vzrostla poptávka po Europass mobilitách (o 75 žádostí a 623 osob více než loni), stabilní zůstala poptávka po Europass dodatcích k osvědčení ze strany individuálních žadatelů (v průměru 20 za měsíc) i po Europass životopisu. Spolupráce se středními a vyššími odbornými školami při vydávání Europass dodatků byla intenzivnější v online oblasti. Počet zapojených SŠ se blížil k 700 a už 150 SŠ zpřístupnilo loňské dodatky svým absolventům také na svých webových stránkách. Pro VOŠ byl rozšířen formulář Europass dodatku k diplomu o záznam praxe. 85 % VOŠ stabilně vydává tento dokument svým absolventům. Klientské centrum zajišťuje také podporu uživatelů Europassu včetně informace o EQF. V roce 2019 jsme evidovali 194 obecných dotazů a konzultací. Všestranná byla prezentace nástrojů Europassu široké veřejnosti na veletrzích a akcích pro mládež, na webových stránkách a sociálních sítích. V květnu byl spuštěn Instagram Europass ČR. Europass dodatkům k osvědčení byla věnována červnová kampaň na Facebooku a Instagramu.
Společné aktivity a vzájemná podpora probíhala s dalšími evropskými nástroji a sítěmi, především s EQAVET NRP, ENIC/NARIC, QF EHEA, Euroguidance, Eurodesk, ECVET a dalšími z programu Erasmus+. Byly organizovány specializované semináře pro informační sítě (informační centra mládeže, Europedirect, Eurocentra, EURES, IPS) a ostatní organizace zajišťující šíření informací o EU a poradenství v oblasti zaměstnanosti a trhu práce a také pro

organizace zajišťující mobility studentů a pracovníků v rámci programu Erasmus+ i jiných programů.
Zástupci NÚV se účastnili jednání poradních skupin EQF a Europass při Evropské komisi, setkání center a peer learning aktivitách v rámci evropské spolupráce, pracovních a studijních veletrhů, společného semináře národních koordinátorů evropských sítí, jako jsou Europass, ECVET, EQAVET, EQF, Euroguidance.
V květnu a červnu probíhala on-line kampaň na podporu EQF u příležitosti vydávání vysvědčení a dalších absolventských certifikátů, na kterých je uváděna úroveň EQF.
V říjnu proběhla spolupráce s HK ČR na oceňování nejlepších absolventů a spolupráce probíhala i na konferenci při říjnové akci Vet Skills Week.
Koncem pololetí bylo zprovozněno generování Europass dodatků k osvědčení pro profesní kvalifikace v anglickém jazyce. Na propagaci spolupracují týmy NSK a Europassu.
Společná propagace EQF a Europassu na národní úrovni pro pracovníky Úřadu práce ČR za rok 2019 proběhla na 11 seminářích (301 vyškolených kolegů). Za NÚV a Europass, EQF, NSK a Infoabsolvent byla zajištěna účast na 6 nejvýznamnějších veletrzích. V lednu na veletrhu Gaudeamus v Praze proběhly tři přednášky v pedagogickém centru a propagace Europass a EQF na stáncích Domu zahraniční spolupráce a AVOŠ. V květnu měl EQF a Europass stánek na Dni Evropy a také na Veletrhu příležitostí pro mladé lidi v Evropském domě.

Koordinační centrum EQF

Koordinační centrum EQF (KC EQF) řeší naplňování požadavků, které jsou pro evropské státy formulovány v doporučení Rady z 22. května 2017, o Evropském rámci kvalifikací pro celoživotní učení. Hlavními úkoly těchto center je podpořit vnitrostátní orgány při přiřazování národních rámců nebo systémů kvalifikací k EQF a přiblížit tento rámec jednotlivcům a organizacím. Centrum v naplňování úkolů spolupracovalo s relevantními odbory MŠMT, mimo jiné na případné aktualizaci Národní přiřazovací zprávy, a to především s ohledem na legislativní změny v oblasti vzdělávání.
Na žádost Evropské komise se KC EQF zapojilo do aktivit týkajících se evaluace Doporučení Rady EU z roku 2012 na téma validace (uznávání) neformálního a informálního učení, jeho implementace na národní úrovni. KC EQF se aktivně podílelo na přípravě zasedání pracovní skupiny k implementaci EQF při MŠMT v srpnu 2019, kde se primárně řešila otázka národních databází kvalifikací. Na základě publikace Výsledky učení: jak je definovat, formulovat a používat ve výuce uspořádalo KC EQF spolu s ECVET v Brně seminář na téma využívání výsledků učení. Probíhala bilaterální jednání s oddělením strategií MŠMT a s oddělením dalšího vzdělávání MŠMT na téma implementace EQF na národní úrovni. KC EQF participovalo na workshopech na téma validace neformálního a informálního učení a provázanosti s EQF v listopadu v Bruselu.

Koordinační centrum ECVET

Koordinační centrum ECVET na celostátní úrovni koordinuje aktivity související se zaváděním ECVET v počátečním vzdělávání, zejména ve vztahu k vytváření flexibilních vzdělávacích cest a programů. Plánování i plnění aktivit centra bylo podmíněno spoluprací MŠMT, DZS a NÚV. Centrum poskytovalo informační a metodickou podporu všem tuzemským i zahraničním zájemcům z oblasti vzdělávání i výkonu práce a řešitelům národních i mezinárodních projektů spojených s učební mobilitou a s přenosem kreditů za výsledky učení. Koordinační centrum ECVET je součástí mezinárodní sítě vytvořené z podnětu Evropské komise ve státech EU. Spolupracovalo s centry pro ostatní evropské nástroje (EQF, EQAVET, Europass), zajišťovalo a podporovalo i zastoupení ČR v mezinárodních strukturách zřízených pro ECVET Evropskou komisí (Uživatelská skupina ECVET, Evropská síť ECVET).
V roce 2019 byl vytvořen soubor Listů ECVET pro podporu kvality, atraktivnosti a flexibility vzdělávacích cest a programů v ČR. Projekt se stal informační a metodickou základnou s informacemi pro školy a další zájemce o praktické vyzkoušení přenosu kreditu v počátečním i v dalším vzdělávání aktualizovanou na stránkách ECVET. Byla zpracována metodika tvorby

jednotek výsledků učení na základě standardů profesních kvalifikací v NSK, informační a metodické materiály vytvářené (převzaté) pro uplatnění v českém prostředí, materiály zpracované na vyžádání Evropské komise nebo Cedefopu, vznikly i překlady vybraných materiálů vytvářených EK, Cedefopem nebo v mezinárodních projektech. Aktualizována byla verze koncepčního a strategického materiálu Zajišťování transparentnosti a kvality při zavádění ECVET v ČR a materiály zpracované pro podporu aktivit při zastupování ČR v evropských sítích zřízených EK na podporu implementace ECVET. Výstupem byly i aktivity směřující k růstu informovanosti o ECVET a o možnostech podpory zavádění systému na národní i regionální úrovni, dále pak koncepční a metodické návrhy využitelné při zavádění ECVET v ČR. Problematika ECVET patřila k tématům odborného panelu projektu MOV, který se uskutečnil v druhé polovině dubna.
V rámci aktivit souvisejících se zastoupením ČR v Uživatelské skupině ECVET (Lisabon, březen 2019) byl v březnu pro potřeby oborových skupin zajištěn pracovní český překlad textu ACVT opinion on the future of VET post 2020.
V říjnu a listopadu proběhla plenární jednání Koordinačního centra pro ECVET, dále byla zajištěna účast českého zástupce na tematickém semináři ECVET pořádaném v Bruselu na téma Nástroje pro účastníky mobilit v odborném vzdělávání a přípravě a na ECVET Users' group meeting, ECVET Network meeting.
V souladu s požadavky EK bylo v červnu zajištěno zastoupení ČR na výročním fóru ECVET v Rotterdamu. Fóra se zúčastnilo sedm zástupců ČR, z nichž tři na jednání aktivně vystoupili a prezentovali příklady využívání prvků ECVET v ČR.
V září byl aktualizován text Tvorba jednotek výsledků ECVET na základě standardů profesních kvalifikací v NSK.
V roce 2019 pokračovala aktivní práce skupiny expertů ECVET, například VET Fest – kulatý stůl pro školy a zaměstnavatele, workshop pro školy v Brně a příprava textu s příklady dobré praxe z dlouhodobých mobilit.

EQAVET

Za pomoci projektu EQAVET vznikla responzivní verze webu se zpětnou vazbou uživatelů pro portál Infoabsolvent. Průběžně se aktualizovaly webové stránky EQAVET a probíhá propagace EQAVET v souladu s dalšími evropskými nástroji (EQF, ECVET).
Vznikla Studie o zajišťování kvality při tvorbě národního standardu (RVP) pro počáteční střední odborné vzdělávání. Byla dokončena srovnávací analýza učebních dokumentů pro střední odborné vzdělávání ve dvou vybraných oborech vzdělání za posledních 20 let.
V rámci celého roku probíhaly semináře k definování výsledků učení a semináře pro členy Národní sítě pro zajišťování kvality.
Všechny aktivity grantu 2017–2019 byly řádně obsahově dokončeny a projekt byl ke konci března 2019 uzavřen, některé z aktivit ovšem pokračují v návazném projektu. Na konci února byl předložen návazný dvouletý grant EQAVET na období 2019–2021, který byl schválen a započal k dubnu 2019. Grant obsahuje celkem 8 aktivit, které budou postupně plněny.
V březnu byla zajištěna účast NÚV na PLA v Göteborgu, která se týkala autoevaluace při učení se prací. V dubnu proběhlo mezi národními referenčními body šetření Sekretariátu EQAVET týkající se využívání ukazatelů a orientačních deskriptorů v počátečním a dalším vzdělávání na národní úrovni, jak z pohledu systému, tak z pohledu poskytovatelů. V květnu se uskutečnila study visit dvou zástupců NÚV na Slovensku a jednoho zástupce na Islandu.
Od dubna se začaly postupně realizovat aktivity nového grantu na období 2019–2021.
Byly publikovány články na webové stránky k tématu Získejte zkušenosti v zahraničí. K tomuto tématu se v Praze uskutečnil workshop (16. 10.) a na základě poptávky krajů proběhly 3 semináře ke 14 kritériím na toto téma. Do sekce 14 kritérií webu EQAVET bylo umístěno video vytvořené udržitelností projektu Pospolu ke spolupráci škol a firem.
Byly zahájeny práce na online řešení žákovského portfolia v ČR a zahraničí (včetně inspirace z Rady Evropy). Členové týmu NRP CZ byli v září 2019 zapojeni do testování nové platformy Europass (E-portfolio) – vazba na aktivitu EQAVET a do práce na studii programů odborného

vzdělávání na úrovni EQF 5 mimo Boloňský proces (postsekundární vzdělávání). Byly osloveny partnerské NRP EQAVET a NCP EQF k programům na úrovni EQF 5 a byly získány podklady k programům EQF 5 z Belgie, Rakouska, Slovinska, Slovenska, Švédska.
V říjnu se NRP EQAVET CZ spolupodílel na konferenci na téma Digitalizace, polytechnika a inovace ve vzdělávání.

PEDAGOGICKO-PSYCHOLOGICKÉ PORADENSTVÍ, PREVENCE A INSTITUCIONÁLNÍ VÝCHOVA

Sekce pro pedagogicko-psychologické poradenství, prevenci a institucionální výchovu se věnovala školním a školským poradenským službám, tématům spojeným s řešením aktuální situace na pracovištích školských poradenských zařízení, implementaci změn do systému služeb a přípravě změn v systému, dále byly poskytovány poradenské služby školským poradenským zařízením a probíhaly revize výstupů školských poradenských zařízení na základě § 16b školského zákona. Velká pozornost byla věnována analýze užívání diagnostických postupů a nástrojů při stanovování lehkého mentálního postižení, přípravě nových diagnostických a intervenčních nástrojů, dynamické diagnostice a mapování podmínek pro vzdělávání u žáků z odlišného kulturního prostředí a žijících v jiných životních podmínkách. Pokračovala metodická podpora prevence ve školách a školských zařízeních, probíhaly certifikace programů poskytovatelů preventivních programů, metodická podpora systému ústavní a ochranné výchovy. Nedílnou součástí práce byla realizace vzdělávacích programů.

Revize a aktualizace příloh metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže

NÚV upravoval v roce 2019 metodická doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Cílem bylo ukotvit aktuální terminologii, která je v souladu s terminologií v zemích EU, a začlenit prevenci do školního vzdělávacího programu a školního řádu, popsat jednotlivé instituce v systému prevence a úlohu pedagogického pracovníka, doporučit postupy škol a školských zařízení při výskytu vybraných rizikových forem chování dětí a mládeže. Tento dokument obsahuje přílohy, které již nejsou aktuální, případně v nich nejsou zpracovány všechny oblasti, které nově vytvářené přílohy zahrnují (například protektivní a rizikové faktory, prevence, síť spolupráce, doporučené odkazy, možnosti a limity pedagoga). Z těchto důvodů bylo přistoupeno k aktualizaci tří příloh metodického doporučení (příloha č. 6 – Školní šikana, příloha č. 8 – Homofobie, příloha č. 9 – Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus).

Podpora a rozvoj systému jednotného online vykazování školních preventivních aktivit

Úkol s názvem Podpora a rozvoj jednotného online vykazování školních preventivních aktivit v oblasti školní a školské primární prevence navazuje na výstupy projektu VYNSPI 2, který realizovala Klinika adiktologie 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze ve spolupráci s NÚV v letech 2014–2015. Jedním z výstupů projektu VYNSPI 2 byla pilotní verze online systému jednotného vykazování preventivních aktivit realizovaných na českých školách. Na základě zadání Oddělení institucionální výchovy a prevence MŠMT navázal NÚV na výstupy projektu a v letech 2016–2019 realizoval další stadia rozvoje systému a podporu jeho širšího zavádění do praxe. Na implementaci systému se nadále podílí také Klinika adiktologie. Systém je provozován jako samostatná online struktura a je umístěný na webových stránkách www.preventivni-aktivity.cz.
Přínosem vytvoření a rozvíjení online systému jednotného sledování preventivních aktivit je především podpora kvality preventivní práce škol a školských zařízení. Systém má poskytovat jednoduchý a účinný nástroj pro komunikaci mezi jednotlivými úrovněmi systému, kterými jsou školy (školní metodici prevence, dále také ŠMP), pedagogicko-psychologické poradny (metodici prevence v PPP), krajské úřady (krajští školští koordinátoři prevence) a MŠMT. Systém by měl

podpořit předávání informací mezi těmito subjekty tak, aby docházelo k jejich sdílení. Na základě toho by měl projekt přispět i ke zlepšování kvality a zvyšování rozsahu programů primární prevence ve školských zařízeních. Povinnost předávání informací o realizovaných programech primární prevence vychází mimo jiné i z vyhlášky č. 72, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v novelizované podobě ve své příloze č. 3 „Standardní činnosti ŠMP“, která ukládá povinnost „předávání informací a zpráv o realizovaných preventivních programech (…) školskému poradenskému zařízení“ (bod číslo 4) a také „předávání informací o realizovaných preventivních programech školy pro potřeby zpracování analýz, statistik a plánů prevence“ (bod číslo 5). Forma naplňování této povinnosti v praxi však není žádným způsobem stanovena, škola si tudíž může sama zvolit způsob, jaký jí vyhovuje. Jednou z možností je právě Online systém evidence preventivních aktivit, který je zájemcům bezplatně k dispozici.

Metodika výchovně-léčebných oddělení

V létě 2019 byla pracovníky NÚV podle zadání ministerstva školství vytvořena první praktická část metodiky pro výchovně-léčebná oddělení, která se týká agresivních projevů dětí v zařízeních. Příloha je prakticky využitelná ve všech zařízeních ústavní a ochranné výchovy a v pobytových SVP.

Metodické vedení odborných pracovníků diagnostických ústavů

Národní ústav pro vzdělávání je subjektem, který podle výnosu ministra č. 17/2018 zajišťuje přípravu a realizaci vzdělávání pro pracovníky diagnostických ústavů (DÚ), kteří jsou pověřeni realizací metodické podpory v zařízeních a střediscích.
Zavádění Standardů kvality péče probíhá od roku 2016, proto byla metodická podpora cílena na vybrané oblasti. Při kontaktu s diagnostickými ústavy byly řešeny zejména otázky vhodné formy podpory, která by měla následovat po prvních letech implementace. Cílem bylo například blíže identifikovat oblasti péče, v nichž by po prvotní implementaci mohla následovat přesně cílená podpora. V návaznosti na tuto otázku byla proto řešena i role DÚ jako poskytovatele metodické podpory, vedení spádových sítí a formulace možností, jak tuto podporu do budoucna prohlubovat, aby nadále docházelo k plošnému zvyšování kvality péče. Podpora ze strany NÚV byla zaměřena také na oblast naplňování personálních a některých dalších vybraných standardů přímo v diagnostických ústavech (jednalo se například o otázku zařazování dětí do vhodných programů, tj. fungování diagnostiky a intervencí v případech jednotlivých dětí). Informace k diagnostice a programům jsou součástí závěrečných zpráv z jednotlivých zařízení, předběžný průzkum by měl posloužit jako podklad pro důkladnější analýzu současného stavu.
Metodická podpora byla realizována prostřednictvím návštěv příslušných zařízení a osobních konzultací s pracovníky zařízení (s vedením za účelem evaluace metodické podpory, s tzv. metodickými průvodci za účelem metodické podpory přímo pro DÚ). Cílem byla identifikace náročných oblastí při poskytování konkrétní podpory v příslušných spádových sítích, včetně reflexe zpráv z podpory zařízením, a přímé poskytnutí metodické podpory příslušným DÚ, a to prvotně v oblasti personálních standardů a v některých oblastech standardů týkajících se průběhu péče a návazných služeb. Zařízením byla poskytnuta individualizovaná zpětná vazba, došlo ke zhodnocení úrovně zavedení standardů a byly vymezeny oblasti další potřebné oblasti metodické podpory.
NÚV bylo v Praze realizováno společné metodické a evaluační setkání pracovníků DÚM, jehož cílem byla výměna zkušeností z podpory spádových zařízení, srovnání praxe jednotlivých zařízení, podpora v oblasti personálních standardů včetně reflexe jejich naplňování v DÚM, identifikace oblastí, v nichž je žádoucí další systémová podpora ze strany NÚV, vhodná podoba zpětné vazby pro zařízení v sítích a reflexe možností přímého užití standardů při budoucí podpoře v lokálních sítích.

Implementace standardů kvality služeb ambulantních forem středisek výchovné péče

Po dokončení standardů kvality služeb pro SVP a jejich schválení MŠMT byl sestaven tým odborníků z oblasti prevence a z oblasti ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče. Tito odborníci byli proškoleni ve standardech, způsobu podpory prostřednictvím návštěv v zařízeních a ve způsobu poskytování zpětné vazby. Byl vytvořen formulář zprávy z návštěvy a evaluační tabulka (pro autoevaluaci zařízení a evaluaci zařízení ze strany implementačního týmu). Tým implementátorů tvořili kolegové z praxe ambulantní podpory v oblasti ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče, z oblasti prevence a sociálních služeb. V průběhu roku bylo domluveno a realizováno 9 návštěv v ambulantních střediscích výchovné péče. Návštěvy zajistily dokončení implementace z předchozího roku tak, aby byla reflektována péče ve střediscích v celé ČR, ve všech krajích. Návštěva byla domluvena podle možností zařízení. Vedoucí SVP byl požádán o zpracování autoevaluace do podoby tabulky. Zařízení vždy navštívil tým 3 odborníků, kteří si dopředu prostudovali dostupnou dokumentaci a po domluvě se zařízením nahlíželi do možných dalších dokumentů na místě, vedli rozhovory se zaměstnanci a pozorovali pracoviště. Následně po vzájemné shodě dali zařízení zpětnou vazbu, o které se vedla diskuse. Po skončení návštěvy tým zpracoval pro zařízení zprávu. Následně bylo zařízení dotazováno na reflexi návštěvy. Všechna zařízení hodnotila návštěvu jako přínosnou a pozitivní. Dosud prošlo metodickou podporou v reflexi a zavádění služeb – tak, aby jejich kvalita odpovídala Standardům kvality služeb ambulantních středisek výchovné péče – celkem 27 organizací (jedna v rámci pilotáže a poté ještě jednou, celkově bylo tedy realizováno 28 návštěv), a to z celkového počtu přibližně 32 organizací SVP. Společné jednodenní setkání pracovníků SVP nad problematikou Standardů proběhlo na jaře a na podzim.

Metodická podpora a vzdělávání krajských školských koordinátorů prevence

Na základě požadavků MŠMT zajišťuje NÚV podporu a vzdělávání krajských školských koordinátorů prevence a metodická setkání pro metodiky prevence z pedagogicko-psychologických poraden. Metodická podpora a vzdělávání jsou realizovány prezenčně, tj. v jednom čase a místě za účasti všech krajských školských koordinátorů prevence, a to v rozsahu 4x 8 hodin ročně. Vzdělávání se realizuje zvlášť pro koordinátory prevence a zvlášť pro metodiky prevence pedagogicko-psychologických poraden. Tento nastavený systém se osvědčil v letech 2017 a 2018, proto jsme z něj vycházeli i v roce 2019. Účastníkům bylo vystaveno potvrzení o absolvování školení v příslušném rozsahu. Samozřejmostí je to, že všichni účastníci programu – i ti, kteří se nemohli aktuálně účastnit například z důvodu nemoci – dostanou po vzdělávání k dispozici prezentace a další materiály od všech lektorů, aby měli podklady pro další využití nabytých znalostí a dovedností v praxi. Kombinace poskytování podrobných teoretických informací k jednotlivým typům rizikového chování, ukázek praktických možností při realizaci programů primární prevence a prostor pro sdílení a vzájemnou výměnu informací se osvědčila jako model sloužící k podpoře profesních kompetencí krajských koordinátorů i k podpoře kvality vertikální spolupráce v systému PPRCH.

Evaluace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování

Národní ústav pro vzdělávání v rámci realizace úkolu Evaluace odborné způsobilosti poskytovatelů programů školské primární prevence rizikového chování, organizace místních šetření, vedení odborného rozvoje evaluátorů a revize procesu a dokumentů pracoval na naplnění dílčích výstupů, koordinaci místních šetření a předkládání závěrečných zpráv meziresortnímu Výboru pro udělování certifikací, zajišťování metodické podpory pro evaluátory a přípravě revize procesu a dokumentů. Pro lepší přehlednost jsou níže popsány realizované činnosti v rámci celého úkolu rozdělené podle oblastí, kterých se primárně týkaly. Klíčovou činností v souvislosti s evaluací odborné způsobilosti je koordinace a zajišťování jednotlivých dílčích kroků v rámci zajištění tzv. místního šetření, kterou provádějí pracovníci NÚV. V praxi to znamená komunikaci se zájemci o evaluaci, přijímání a administrování žádostí o evaluaci

programů, sestavování hodnotících týmů, složených standardně ze tří odborných evaluátorů, koordinaci zajištění místního šetření v sídle organizace a osobní návštěvu jednoho z evaluátorů na ukázce posuzovaného programu, přijetí protokolu o místním šetření a závěrečné zprávy. Závěrečná zpráva vytvořená certifikačním týmem a obsahující informace o provedení místního šetření v organizaci, jeho průběhu, zhodnocení požadavků a navrhnutí jeho výsledku je předána do rukou Výboru pro udělování certifikací MŠMT, který následně potvrdí, jestli organizace certifikát získá. Podepsané rozhodnutí je poté, případně i s certifikátem zasláno organizaci. Certifikát je umístěn na webové stránky NÚV, kde má každý možnost prohlédnout si seznam všech organizací, které osvědčení získaly. V dubnu 2019 proběhlo setkání certifikátorů v oblasti primární prevence rizikového chování. Setkání se věnovalo certifikačnímu procesu, standardům, které se obvykle nedaří organizacím při certifikačním procesu plnit, a dalším relevantním tématům. V červenci roku 2019, po zastavení certifikačního procesu, eviduje NÚV celkem 76 platných certifikátů – 51 na programy všeobecné prevence, 19 na selektivní programy a 6 na programy indikované prevence.

Odborná konference

Konference Reflexe stávajícího stavu péče v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče proběhla dne 20. 11. 2019. Název a téma konference bylo zvoleno za základě poptávky ze strany zařízení ústavní a ochranné výchovy. Tím bylo téma Možnosti práce s dětmi s poruchami (v) chování. Konference se konala v prostorách Nadace pro rozvoj architektury a stavitelství na Václavském náměstí v Praze a zúčastnilo se jí téměř 180 posluchačů a čtrnáct aktivních účastníků. Na konferenci proběhly čtyři bloky. První blok představil aktuality na poli ústavní výchovy a preventivně výchovné péče ze strany MŠMT, následující příspěvky ukotvily téma konference a přiblížily práci NÚV. Ve druhém bloku byla představena práce s dětmi s poruchami chování z pohledu zdravotnických institucí (vybranými tématy bylo sebepoškozování dětí, práce s agresivními dětmi a adiktologická problematika). Třetí blok zobrazoval práci s dětmi s potížemi v projevech chování ve školských institucích (zejména z pohledu zařízení pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče). Poslední blok přinesl inspirace z další pedagogické praxe – zaznělo téma supervize, respektive prevence vyhoření a psychohygieny pro pracovníky, dále možnosti pro pracovníky naučit se pracovat s dětmi prostřednictvím projektu HIP a nabídky pro práci s rodiči prostřednictvím programu Triple P. Konference se souhrnně věnovala tématům možnosti práce s dětmi s problémovými projevy chování v souvislosti s ústavní a ochrannou výchovou a preventivně výchovnou péčí z různých úhlů pohledu. Příspěvky byly jak z akademické sféry, tak z praxe.

Tvorba nových diagnostických a intervenčních metod

V roce 2019 pokračoval vývoj metod z předchozích let. Jednalo se o spolupráci na standardizaci Woodcock-Johnson IV – Testy kognitivních schopností. Tato metoda je v rámci grantového projektu TA ČR standardizována pro romské děti ve spolupráci s Jihočeskou univerzitou a Psychologickým ústavem AV ČR. V tomto programu vystupoval NÚV jako interní aplikační garant.
Byl dokončen sběr dat ve standardizační studii Reyovy-Osterriethovy komplexní figury na MŠ. Data jsou připravená pro zpracování a porovnání fungování dvou srovnávacích systémů. Byla také dokončena kvantitativní pilotáž učitelské formy nástroje k posouzení adaptivního chování, byly provedeny rozsáhlé psychometrické analýzy, na základě kterých vznikly standardizační verze obou forem nástroje (rodičovská a učitelská). Na konci roku 2019 byla zahájena spolupráce s jednotlivými ŠPZ v rámci standardizace u klinických skupin, standardizace nástroje v posuzovací škále adaptivního chování bude navazovat v roce 2020. Během roku 2019 pokračoval také vývoj škály k posuzování sociálního znevýhodnění, což je ve shodě se strategickými záměry do roku 2020. Byla dokončena kvantitativní pilotáž škály a začala standardizace metody.

Ve spolupráci s Psychologickým ústavem AV ČR proběhla v roce 2019 finalizace publikační přípravy pro vydání nástroje posouzení receptivního slovníku a opakování vět (TRS/OPAV). Jedná se o metodu, která u dětí v rozmezí 4 let a 6 měsíců až 7 let a 6 měsíců umožňuje posoudit, jak široká je jejich slovní zásoba, a formou opakování vět posoudit rizika opožděného jazykového vývoje a vývojových poruch jazyka.
Byla zahájena spolupráce s Národním ústavem duševního zdraví na vývoji nástroje Index kumulativního rizika školní neúspěšnosti. Nástroj vznikl jako součást projektu Vývoj nástrojů pro predikci školní úspěšnosti v předškolním věku: Index kumulativního rizika a Screening afektivních a kognitivních funkcí formou interaktivních počítačových her. Cílem indexu je umožnit identifikaci rizika školní neúspěšnosti již v předškolním věku. Tato baterie zahrnuje biologické (perinatální rizika atd.), psychologické (kognitivní i afektivní) a psychosociální faktory (rodinná situace atd.), které budou kvantifikovány do tzv. Indexu kumulativního rizika školní neúspěšnosti.

Metodická podpora diagnostiky u žáků s poruchami chování

V roce 2019 se jednalo o zahajovací první rok řešení úkolu k metodické podpoře diagnostiky u žáků s poruchami chování, z tohoto důvodu byla vytvořena v rámci úkolu v prvním roce nejprve pevná a jednoznačná základna, od které se může následně odvíjet další postup, tedy vývoj či adaptace diagnostických nástrojů – gros oddělení diagnostických nástrojů sekce 3 NÚV – pro tuto skupinu diagnóz. Hlavním výstupem úkolu je souhrnná rešerše, která vznikla za spolupráce s externími spolupracovníky. Rešerše se zaměřuje na analýzu klasifikací, které se zaobírají skupinou poruch chování, a jejich sjednocení do podoby, ze které bude možné vycházet pro další roky řešení úkolu v souvislosti s vývojem diagnostických a intervenčních nástrojů. Rešerše obsahuje také přehled existujících zahraničních diagnostických materiálů, které jsou relevantní pro cílový terén českého školského prostředí. Vybrané diagnostické nástroje byly dále klasifikovány s ohledem na dostupné výzkumně zjištěné psychometrické charakteristiky a porovnány s ohledem na jejich kvalitu (například dostupnost norem, úrovně reliability, validizační studie, další výzkumná zjištění k jednotlivým nástrojům). Na základě získaných informací může v následujícím období kmenový odborný tým provést kvalitní rozvahu toho, který nástroj či které nástroje jsou nejkvalitnější a vhodné k návrhu na převedení a adaptaci pro český terén (školská poradenská zařízení a školní poradenská pracoviště), tak aby byla lépe saturována poptávka ze strany poradenských pracovníků.

Výzkumná činnost v oblasti psychodiagnostiky

Během roku 2019 vyjeli kmenoví zaměstnanci dvakrát prezentovat výsledky související s vývojem diagnostických nástrojů na zahraniční konference. Jednalo se jednak o International Convention of Psychological Science (ICPS) v Paříži, jednak o 19th European Conference on Developmental Psychology v Aténách. Na obou mezinárodních konferencích byly prezentovány postery a byly také navázány kontakty se zahraničními odbornými organizacemi. Koncem roku 2019 byl zaslán k přihlášení poster na konferenci International Congress of Psychology, která se bude odehrávat v Praze v létě 2020. Kmenoví pracovníci začali rovněž pracovat na odborném článku k vývoji nástroje na posouzení adaptability.

Diagnostika speciálních vzdělávacích potřeb a s nimi souvisejících podpůrných opatření u sociálního znevýhodnění

Oproti minulým rokům bylo rozšířeno zacílení projektu na sociálně znevýhodněné a různé speciálně vzdělávací potřeby (obecně), nikoli pouze na problematiku lehkého mentálního postižení. Ve spolupráci s úkolem Tvorba nových diagnostických a intervenčních metod se podařilo v minulých letech nashromáždit dostatek dat z kvalitativní pilotáže dotazníkové škály sociálního znevýhodnění pro rodiče a kvalitativní pilotáže dotazníkové škály sociálního znevýhodnění pro učitele, aby bylo možné pokračovat ve vývoji metody. Na základě statistických a psychometrických analýz byly vytvořeny standardizační formy pro hodnocení učitelem

i rodičem, které by měly být v následujícím roce standardizovány, aby mohla být metoda následně vydána.
V roce 2018 a 2019 bylo ve spolupráci se společností Kalibro realizováno šetření, ve kterém byly porovnány výkony v matematice a českém jazyce a porovnány se způsobem vzdělávání sledovaných dětí. Byly osloveny relevantní školy a sestaveny a vytištěny výkonnostní testy pro matematiku a český jazyk pro žáky s LMP vzdělávající se v 5. ročnících ZŠ ve speciálních a běžných třídách. Data ze sběru dat již byla poskytnuta NÚV a podle sdělení společnosti Kalibro ukazují na mírné zlepšení (průměrného) výkonu v souboru testovaných žáků s lehkou mentální retardací. Byla také získána data o výkonu žáků s některými dalšími SVP. Data byla poskytnuta NÚV a na začátku roku 2020 se předpokládá jejich detailní zpracování a příprava zprávy pro MŠMT.

INFORMAČNÍ A JINÉ AKTIVITY

Informační podpora krajů

Problematika vzdělávání a trhu práce je zčásti zpracovávána i v krajském pohledu. Každoročně jsou připravovány nové podrobné informace o vývoji vzdělanostní a oborové struktury žáků v krajích a jejich nezaměstnanosti a jsou zveřejňovány na webu NÚV – Vzdělávání a trh práce v krajích ČR (krajský web). Údaje jsou zpracovány jednak pro jednotlivé kraje, jednak jako porovnání všech krajů. Údaje jsou významné pro MŠMT kvůli zpracování dlouhodobých záměrů i pro školské odbory krajských úřadů.

Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR

Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt je spravována v rámci systému, který se věnuje nejenom vlastnímu vývoji testu, včetně pravidelných školení pro zkoušející, ale také přípravě na zkoušku, a to v rámci přípravných a studijních materiálů i v rámci informačních platforem, mezi něž patří především webové stránky a sociální sítě.
V roce 2019 byla zahájena příprava nových webových stránek včetně nového loga a grafiky facebookové stránky. Rovněž byly podniknuty hlavní kroky k přechodu systému ze zkoušky úrovně A1 na úroveň A2. Konkrétně byl připraven návrh nařízení vlády pro konání zkoušky A2, byla zahájena tvorba nového e-learningového školení pro zkoušející, byla připravena pracovní verze přípravné příručky ke zkoušce a byly finalizovány koncepční texty pro realizaci výuky a přípravy na zkoušku (kurikulum a metodika).
Pro objektivnější realizaci jednotlivých výstupů v úkolu bylo v loňském roce realizováno kvantitativní dotazníkové šetření mezi cizinci, kteří vykonali zkoušku. Ze šetření mimo jiné vyplynulo, že většina dotazovaných cizinců vyhledává informace ke zkoušce přes mobilní zařízení a zná oficiální webové stránky. Minimálně polovina dotazovaných zná oficiální facebookovou stránku ke zkoušce a používá různé mobilní aplikace pro studium češtiny.
Od začátku sledování dat v rámci zkoušky (od roku 2008) bylo k 31. 12. 2019 vykázáno 70 307 úspěšných uchazečů o zkoušku. Pro ilustraci ohledně vývoje dat v systému uvádíme časovou osu 2013 až 2019 se skutečným počtem vykonaných zkoušek, tj. úspěšných i neúspěšných. Například v roce 2014 to bylo 9 363 vykonaných zkoušek, v loňském roce pouze 3 361 zkoušek.

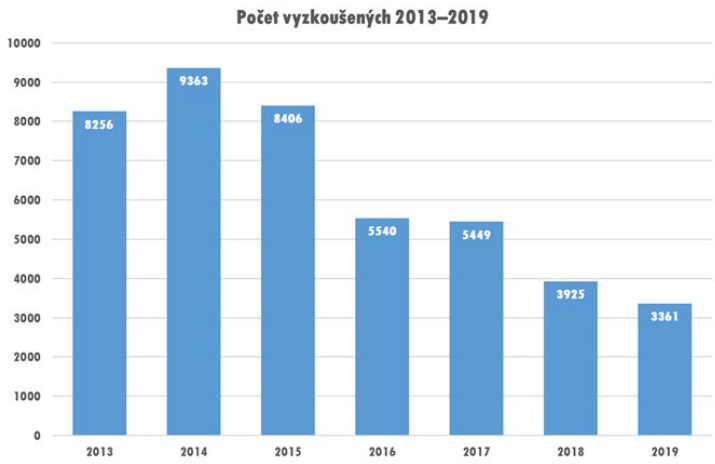

Zkouška z českých reálií pro účely udělení státního občanství ČR

Cílem úkolu je vývoj testů pro zkoušku z českých reálií a zajištění informovanosti cizinců. Testy z českých reálií vyvíjel NÚV a poskytoval je zkušební instituci, jíž je Ústav jazykové a odborné přípravy UK. NÚV také spravoval webové stránky Občanství – čeština pro cizince. Práce v roce 2019 zahrnovaly i vývoj nových testových úloh z českých reálií, které byly využity pro aktualizaci databanky testových úloh. Informovanost cizinců je zajišťována správou a aktualizací webových stránek. Celkem bylo připraveno 6 testů z českých reálií, které byly předány zkušební instituci ÚJOP UK, k 9. 12. 2019 byla aktualizována databanka s testovými úlohami a průběžně také internetové stránky.

Národní informační centrum pro mládež

Národní informační centrum pro mládež (NICM) podporovalo v návaznosti na Koncepci podpory mládeže 2014–2020 rozvoj sítě informačních center pro mládež v ČR ve všech regionech za účelem umožnění rovného přístupu mládeže k informacím. Činnost byla zaměřena zejména na metodickou, poradenskou a informační podporu pro pracovníky ICM v regionech a celkové zlepšení kvality poskytovaných služeb.
Cílem bylo i rozšíření sítě certifikovaných ICM. V souvislosti s tím jsme aktualizovali metodiku certifikace a koncepci Informační sítě pro mládež, zajistili konzultace k certifikaci pro zřizovatele při administraci žádostí o certifikaci, stáže k certifikaci pro pracovníky ICM, auditní cesty na ICM na dodržování standardů kvality poskytovaných služeb, jejich vyhodnocení apod. Průběžně probíhaly i vlastní certifikace kvality ICM v ČR. Byly certifikovány ICM v Turnově a v Ivančicích. NICM bylo rovněž členem Koordinační rady poskytovatelů informací pro mládež. Každoročně probíhala celostátní setkání pracovníků ICM, která byla vždy zaměřena na aktuální témata v oblasti podpory mládeže v ČR v mezinárodním kontextu. NICM jako národní koordinátor informační sítě pro mládež komunikoval a prezentoval zájmy a potřeby ICM v zahraničí. Celostátní výměna zkušeností ICM proběhla v červnu 2019 v Praze. Hlavním tématem byla mediální gramotnost a práce s informacemi. V listopadu bylo setkání s ICM věnováno mj. ocenění práce certifikovaných ICM, předání certifikátů novým ICM, pokračování v přednáškové činnosti ISM v ČR, financování ISM v ČR v rámci dotací MŠMT a KÚ, pokračování v členství v Eryica.
NICM v průběhu roku aktualizovalo informační portál, na MŠMT byla zaslána každoroční statistická analýza ICM a uskutečnilo se školení k dotacím MŠMT ve spolupráci s odborem pro mládež. V rámci metodické činnosti byly průběžně zpracovávány a vydávány materiály informačního charakteru a vydávány společné letáky, plakáty a publikace. Vycházely například periodika Zpravodaj sítě ICM v ČR, Zpravodaj pro pracovníky s mládeží, Inspiromat pro pracovníky s mládeží, Infolisty, Remix. Nově byly vydány publikace Studium v zahraničí, Práce v zahraničí, Dobrovolnictví.

Komunikace s veřejností a médii

NÚV se aktivně zapojil do řady seminářů, kulatých stolů, konferencí a jiných aktivit pořádaných jinými subjekty. V roce 2019 to byl například Mezinárodní veletrh fiktivních firem (20.–22. března), Týden otevřeného vzdělávání (4.–8. března), ARTýden aneb 7 dní s uměním (20.–26. května), Evropský týden odborných dovedností: Objev svůj talent (14.–18. října) nebo veletrh Profesia days 2019 (23.–24. října).
Aktivity NÚV byly prezentovány na webových stránkách, na sociálních sítích Facebook a Twitter a kanálu YouTube.
Ve spolupráci s oddělením vnějších vztahů a komunikace MŠMT bylo vydáno šest tiskových zpráv:

- Fiktivní firmy žáků středních škol se pokusí obstát na mezinárodním veletrhu
- Přibývá žáků přicházejících do středních škol
- Téměř 28 tisíc žáků se ode dneška snaží získat výuční list
- Studovat v zahraničí nebo najít práci pomůže po střední škole dodatek k osvědčení
- Začíná měsíc gramotností, učitelé mají sdílet zkušenosti z vyučování napříč předměty
- Veřejnost otestuje rozsáhlou databázi materiálů pro modulovou výuku na středních odborných školách

Publikace

V systému ISBN bylo v roce 2019 vydáno 18 publikací (v některých případech se jedná o elektronickou a tištěnou verzi jednoho titulu):

- 978-80-7481-231-6. Kolektiv autorů. Využívání digitální gramotnosti učitelů ve výuce. Sborník příspěvků z odborné konference. brož.
- 978-80-7481-232-3. Kolektiv autorů. Uplatnění absolventů škol na trhu práce. brož.
- 978-80-7481-233-0. Kolektiv autorů. Uplatnění absolventů škol na trhu práce. pdf.
- 978-80-7481-234-7. Kolektiv autorů. Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR. Modelová verze. brož.
- 978-80-7481-235-4. Kolektiv autorů. Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR. Modelová verze. pdf.
- 978-80-7481-237-8. Kolektiv autorů. Sbírka řešených úloh z aplikované matematiky pro střední školy pro technické obory s elektrotechnickým základem. pdf.
- 978-80-7481-238-5. Franková, Michaela, Kaňáková, Martina, Vencovská, Taťána. Koordinátor spolupráce školy a zaměstnavatelů. pdf.
- 978-80-7481-239-2. Kolektiv autorů. DigiKoalice 2019. Výroční almanach České národní koalice pro digitální pracovní místa. brož.
- 978-80-7481-240-8. Kolektiv autorů. DigiKoalice 2019. Výroční almanach České národní koalice pro digitální pracovní místa. pdf.
- 978-80-7481-241-5. Kolektiv autorů. Výuka českého jazyka pro žáky se sluchovým postižením – čeština jako druhý jazyk (2. část). Metodická podpora pro učitele. brož.
- 978-80-7481-242-2. Kolektiv autorů. Výuka českého jazyka pro žáky se sluchovým postižením – čeština jako druhý jazyk (2. část). Metodická podpora pro učitele. pdf.
- 978-80-7481-243-9. Kolektiv autorů. Rámec profesních kvalit učitele cizího jazyka. pdf.
- 978-80-7481-244-6. Kolektiv autorů. Podpora metody CLIL na základních a středních školách. pdf.
- 978-80-7481-245-3. Kolektiv autorů. Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR. Modelová verze. brož.
- 978-80-7481-246-0. Kolektiv autorů. Zkouška z českého jazyka pro trvalý pobyt v ČR. Modelová verze. pdf.
- 978-80-7481-247-7. Myšková, Lucie a kol.. Možnosti práce s dětmi s poruchami (v) chování v ústavní výchově. Vybrané problémy. pdf.

- 978-80-7481-248-4. Kolektiv autorů. Výuka českého znakového jazyka pro žáky se sluchovým postižením (1. část). brož.
- 978-80-7481-249-1. Kolektiv autorů. Výuka českého znakového jazyka pro žáky se sluchovým postižením (1. část). pdf.

Periodika

Newsletter Vzdělávání
Newsletter přibližuje aktivity ústavu na poli všeobecného i odborného vzdělávání včetně projektů, kterých se NÚV účastní, a připravovaných publikací. V roce 2019 bylo připraveno 5 čísel (březen, květen, září, říjen, prosinec).

Blog Pro vzdělávání
V blogu byly zveřejňovány převážně překlady článků ze zahraničních odborných zdrojů, přibližně 7 nových textů měsíčně. Články lze třídit a číst podle aktuálnosti i tematického zaměření (absolventi, kurikulum, gramotnosti, kvalifikace, výzkumy apod.). Blog je přístupný online.

Rozhledy
Jako doplněk výuky a soubor cvičebních textů v rámci výuky grafických předmětů (písemná a elektronická komunikace) mohou žáci a učitelé využívat časopis Rozhledy, vydávaný STÚ od roku 1925. Časopis nabízí stálé rubriky věnované nácviku úpravy a stylizace dopisů, korekturám textu, procvičování psaní desetiprstovou metodou nebo úkolům pro wordprocessing. Časopis vychází v tištěné podobě dvanáctkrát ročně. Doplňují ho webové stránky, na nichž dával STÚ jeho odběratelům k dispozici podkladové i vzorově řešené soubory ke všem zveřejněným zadáním.

Knihovna – bibliografické a informační služby

Knihovnické služby NÚV zahrnovaly kromě standardních výpůjčních služeb, doplňování knižního fondu a katalogizace také rozsáhlou rešeršní činnost, včetně přehledu zpráv, článků a dalších mediálních textů z oblasti školství a vzdělávání, který denně dostávali všichni zaměstnanci NÚV.
Knihovna NÚV obsahuje zhruba 25 000 svazků. Významnou část knihovny představuje fond sekce pro pedagogicko-psychologické poradenství, prevenci a institucionální výchovu. Do katalogu knihovny bylo v roce 2019 zapsáno zhruba 150 knih. Během roku bylo zpracováno 74 rešerší jak z okruhu témat kmenové činnosti NÚV, tak projektů, na nichž se NÚV podílel. Specifickou část informačních aktivit představuje vyřizování dotazů k učebním dokumentům, jejichž archiv knihovna NÚV spravuje. Jedná se o žádosti o poskytnutí informací k učebním dokumentům nebo poskytnutí celých dokumentů v elektronické podobě. V roce 2019 bylo vyřízeno celkem 38 žádostí. Nejčastějším tématem dotazů byl učební plán pro zdravotnické, strojírenské, elektrotechnické a ekonomické obory, a to z důvodu dalšího studia, zaměstnání v zahraničí nebo odchodu do důchodu. Pokračovaly práce na evidenci a postupné digitalizaci učebních dokumentů z doby před zavedením rámcových vzdělávacích programů.

PROJEKTY NÚV

P-KAP

Podpora krajského akčního plánování

Popis činnosti v roce 2019
Projekt vytváří pro cílové skupiny metodické zázemí s ohledem na jejich potřeby v různých fázích tvorby, realizace a vyhodnocování akčního plánování. Podporu v terénu poskytují zejména garanti KAP v krajích a garanti intervencí. V roce 2019 se do tvorby školních akčních plánů (ŠAP) a plánů aktivit (PA) zapojilo 1 006 škol, vytvořeno bylo 918 ŠAP a 88 PA. V krajích působí též garanti inkluze, mapující stav inkluzivního vzdělávání na SŠ a VOŠ. Analytický tým zajišťuje plošná dotazníková šetření potřeb škol, poskytující školám a v agregované podobě i krajům datovou podporu pro jejich činnost. V roce 2019 jsme se intenzivně věnovali vytváření základů pro trvale udržitelnou metodickou síť odborníků ve vzdělávání v jednotlivých krajích s ohledem na jejich priority.

Výstupy činnosti v roce 2019 včetně statistik

- 9 pojetí tematických oblastí v projektu P-KAP ve verzi pro decizní sféru vzdělávací politiky ČR včetně manažerského shrnutí a podrobné SWOT analýzy
- 14 tabulkových výstupů z plošného dotazníkového šetření potřeb škol po krajích a celorepublikové výsledky
- 14 manažerských shrnutí výsledků druhé vlny šetření pro potřeby krajů
- 14 srovnání hlavních závěrů první a druhé vlny dotazníkových šetření (2015, 2018)
- Podklady pro jednotlivé školy v rámci podávání žádostí o projekty zjednodušeného vykazování Šablony pro SŠ a VOŠ II a ukončování projektů Šablony pro SŠ a VOŠ I
- Regionálně specifická data pro druhou vlnu šetření
- 2 odborné panely na téma Vyšší odborné vzdělávání a Digitalizace, polytechnika, inovace ve vzdělávání
- 6 seminářů (Praha, Brno) k oblastem intervence pro tvůrce ŠAP s celkovým počtem 227 účastníků
- 153 konzultací a přímé metodické podpory školám a krajům při tvorbě ŠAP/PA, respektive KAP
- 70 příkladů inspirativní praxe škol a krajů popsáno a publikováno na webu projektu
- 21 autorských článků s využitím inspirativních příkladů z praxe publikováno v odborných periodikách

PPUČ

Podpora budování kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v předškolním a základním vzdělávání – Podpora práce učitelů

Popis činnosti v roce 2019

PPUČ poskytuje profesní podporu učitelům MŠ a ZŠ v rozvíjení čtenářské, matematické a digitální gramotnosti v praxi škol. Metodická podpora se uskutečňovala v 36 pilotních školách a v rámci celé ČR se uskutečnilo navíc 20 otevřených setkání společenství praxe, při kterých se učitelé zamýšlejí nad rozvojem gramotností v praxi škol. Konalo se šest minikonferencí odborných panelů gramotností a jedno fórum odborných panelů, kde se mj. hledala společná východiska s aktéry místního akčního plánování pro zlepšení rozvoje prvků kolegiální podpory učitelů ve školách.

Do kampaně Gramotnosti pro život – Učíme v souvislostech se zapojují učitelé z celé ČR a zkouší si tak gramotnostní přístupy ve výuce. Sdíleny jsou příklady dobré praxe z hodin a tipy a zkušenosti z výuky formou nového obsahu na Metodickém portálu RVP.CZ. Projekt tak podporuje mezioborovou spolupráci učitelů napříč předměty i leadership ředitelů škol, kteří mohou zejména zdroje z OP VVV používat na podporu inovací ve výuce zaměřenou na rozvoj základních gramotností a kolegiální podporu.

Projekt uvedl do provozu reputační systém EMA na Metodickém portálu RVP.CZ, tzv. katalog otevřených digitálních vzdělávacích zdrojů. EMA soustřeďuje na jednom místě databázi odkazů na zdroje s otevřenou licencí uložené na portálech a webech a řadí je podle oblíbenosti a kvality. Portál je tak pomocníkem pro snadnější hledání zdrojů pro výuku. Do konce projektu je v plánu napojit další portály. EMA je napojena také na databázi výstupů projektů OP VVV provozovanou MŠMT. V návaznosti na překlad Rámce digitálních dovedností učitelů (DigCompEDU) byl v prosinci spuštěn Profil Učitel[21], v rámci něhož si mohou učitelé zmapovat své digitální kompetence.

Výstupy činnosti v roce 2019 včetně statistik

- 6 minikonferencí odborných panelů
- 1 setkání fóra odborných panelů ve spolupráci s MŠMT
- 20 setkání společenství praxe pro učitele MŠ a ZŠ
- Spuštěný online systém Elektronické materiály (EMA.RVP.CZ), napojený na 11 provozovatelů úložišť digitálních vzdělávacích materiálů
- Spuštěný online systém Profil Učitel[21] (ucitel21.rvp.cz) na Metodickém portálu RVP.CZ
- 11 webinářů na podporu rozvoje gramotností ve třídách MŠ a ZŠ

APIV A

Společné vzdělávání a podpora škol krok za krokem. Implementace Akčního plánu inkluzivního vzdělávání – metodická podpora

Popis činnosti v roce 2019

V roce 2019 pokračovala kvalitativní a kvantitativní šetření v MŠ a ZŠ a šetření self-efficacy učitelů ZŠ a SŠ pro společné vzdělávání. Pokračovaly práce na tvorbě diagnostického nástroje pro zjišťování úrovně jazykových kompetencí žáků-cizinců. První varianty testových úloh receptivních dovedností (čtení, poslech) byly vloženy do systému InspIS SET (ČŠI), dále probíhaly práce na tvorbě druhé a třetí varianty testových úloh. Současně byl prováděn monitoring pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince s odlišným mateřským jazykem v ZŠ a na podzim v MŠ.

Komplementárnímu projektu APIV B bylo předáno celkem deset vzdělávacích modulů. Pro vzdělávací moduly byli vyškoleni lektoři a byly zpracovány metodické materiály, pracovní listy a recenzní posudky. Proškoleným lektorům APIV B byla a nadále je poskytována metodická podpora formou webinářů, face-to-face metodických setkání, kooperace „prvolektora“ s lektorem APIV B ve sborovnách a zelené linky. Započaly také práce na přípravě deseti specializačních vzdělávacích modulů a na třech dlouhodobých výcvicích (Aplikovaná Behaviorální Analýza a Český znakový jazyk pro asistenty pedagoga I. a II.).

Spuštěna byla také tvorba referenčního rámce pro český znakový jazyk, a to oproti původnímu plánu formou osobních nákladů (tzn. napřímo skrze tým odborníků). Proběhl nábor členů realizačního týmu, uskutečnilo se školení ke Společnému evropskému referenčnímu rámci (CEFR), byla navázána spolupráce se zahraničními odborníky na znakový jazyk – byl realizován odborný seminář s profesorem Rathmannem. Zahájeny byly práce na tvorbě specifikací oblastí pro úrovně A1 až B2, zpracovány jsou rešerše z tuzemských i zahraničních zdrojů věnujících se metodologickému postupu popisu CEFR a jednotlivých úrovní A1 až B2. V roce 2019 se uskutečnilo celkem devět jednání odborných panelů, na které byla přizvána celá řada expertů, a to jak tuzemských, tak zahraničních.

Výstupy činnosti v roce 2019 včetně statistik

- Zpráva o výsledcích zavádění a realizace společného vzdělávání II
- Zpráva o identifikovaných problémech a obtížích v prostředí škol při implementaci společného vzdělávání II
- 4 příklady inspirativní praxe
- Paradigmatický model pro zakotvenou teorii na úrovni základních škol
- Zastřešující teorie pro pojetí příkladů inspirativní praxe
- 10 vzdělávacích modulů pro pedagogické pracovníky (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, MNG, ZUŠ a SVČ)
- Vzdělávání lektorů DVPP (účastníci pilotních ověření a opakovaných proškolení realizovaných v roce 2019) pro 117 účastníků
- 9 odborných panelů
- Průběžná interní evaluační zpráva za druhý rok realizace projektu
- Doplněné a upravené první varianty úloh receptivních dovedností pro ZŠ1 a ZŠ2
- Doplněné a upravené varianty úloh produktivních dovedností pro ZŠ1 a ZŠ2
- Zpráva z monitoringu pedagogické realizace podpůrných opatření pro žáky-cizince ZŠ
- Záznam ze školení k CEFR v písemné i video podobě
- Záznam z pracovního odborného semináře s prof. Rathmannem
- Knihovna rešerší

MOV

Modernizace odborného vzdělávání

Popis činnosti v roce 2019

V roce 2019 pracovalo 105 zapojených škol v oblasti středního odborného vzdělávání na výstupech projektu MOV, z nichž 25 se podílelo na optimalizacích školních vzdělávacích programů. V pracovních skupinách vznikaly výstupy v podobě vzdělávacích modulů a komplexních úloh pro 43 oborů odborného vzdělávání, které zahrnují přes polovinu všech žáků středního odborného vzdělávání a osm všeobecně vzdělávacích oblastí. Vybrané moduly a úlohy jsou přenositelné i do dalších oborů vzdělání a mohou je využívat všechny školy SOV. Rozpracovány byly rovněž výstupy ve formě Koncepce MOV, metodik ŠVP SOV s využitím modulů atd. Probíhaly práce na tvorbě informačního systému, ve kterém se budou připravované výstupy spravovat.

V roce 2019 probíhaly také aktivity pro veřejnost. Uskutečnily se dva odborné panely s názvy Využití profesních kvalifikací Národní soustavy kvalifikací v počátečním vzdělávání a Informatika a digitální kompetence ve středním odborném vzdělávání. Veřejnost byla o dění v projektu informována prostřednictvím projektových zpravodajů. V září 2019 byla zahájena komunikační kampaň o výstupech projektu MOV, v rámci které je mimo jiné realizováno celkem 11 informačních seminářů pro veřejnost. V říjnu 2019 byla zahájena veřejná konzultace k informačnímu systému MOV, která probíhala až do ledna 2020.

Výstupy činnosti v roce 2019 včetně statistik

- Zpracováno 1 158 vzdělávacích modulů pro 43 oborů vzdělání a 8 všeobecně vzdělávacích oblastí
- Rozpracováno 560 komplexních úloh pro 43 oborů vzdělání a 8 všeobecně vzdělávacích oblastí
- Rozpracováno 71 optimalizací ŠVP
- Rozpracována Koncepce MOV
- Rozpracována metodika Využití modulů při modernizaci ŠVP SOV (podtitul: Modernizace ŠVP SOV s využitím modulů pro odborné vzdělávání
- Rozpracována metodika Modernizace ŠVP SOV s využitím modulů pro všeobecně vzdělávací složku
- Rozpracována metodika Koncipování školního vzdělávacího programu s využitím Národní soustavy kvalifikací (podtitul: Modernizace ŠVP SOV s využitím NSK)
- Rozpracována metodika Portfolio dovedností žáka jako nástroj lepšího vstupu absolventů na trh práce
- Rozpracována metodika Nástroje a lidské zdroje pro zajištění kvality praktického vyučování v SOŠ a SOU
- Rozpracovány příklady dobré praxe z oblasti spolupráce škol a firem a oblasti modularizace
- 2 odborné panely
- IS MOV

MiZk

Vytvoření systému mistrovské zkoušky a mistrovských kvalifikací v ČR

Popis činnosti a výstupy v roce 2019
V roce 2019 byla dokončena první vlna standardů a rámců zadání a byla zpracována analýza postupů jejich tvorby, která bude využita pro zefektivnění postupů při tvorbě druhé vlny mistrovských kvalifikací. Při výběru oborů pro tvorbu druhé vlny mistrovských kvalifikací je důraz kladen na spolupráci Hospodářské komory ČR a profesních cechů s projektem. Jednou z priorit výběru oborů je i rovnoměrné zastoupení mistrovských kvalifikací podle oborových skupin. S ohledem na nově se tvořící legislativu byl přepracován již vytvořený vzdělávací program pro všeobecnou část mistrovské zkoušky. Stejnou úpravou prochází vzdělávací program pro obor kuchař a obor čalouník-dekoratér. Bylo ustanoveno celkem 28 pracovních skupin pro tvorbu rámců zadání mistrovských zkoušek. Dokončeny byly rámce zadání pro 20 oborů mistrovských zkoušek.

UpSkilling

Systémové prostředí k prohlubování kompetencí

Popis činnosti a výstupy v roce 2019

V rámci projektu je od dubna 2019 připravováno mezinárodní šetření PIAAC, opakující se po 10 letech. Výzkumu, který pořádá Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD), se v současném druhém cyklu účastní 33 zemí. Ve srovnání s prvním cyklem, který v ČR proběhl v letech 2008–2013, bylo zavedeno několik obsahových i technických inovací, zejména nově zkoumaná oblast adaptivního řešení problémů a sběr dat za pomoci notebooku s dotykovou obrazovkou.

Cílem šetření PIAAC je zmapovat úroveň kognitivních dovedností dospělých, zhodnotit souvislost mezi kompetencemi a socioekonomickými a dalšími charakteristikami na úrovni jednotlivců i zemí a poskytnout data pro hodnocení vzdělávacích systémů a politik. Údaje jsou sbírány pomocí mezinárodně srovnatelných nástrojů, a to jak dotazníkových otázek, tak úloh simulujících činnosti z běžného života (například používání internetového katalogu knihovny).

V roce 2019 probíhaly přípravy na sběr dat, zejména překlad mezinárodních instrumentů do češtiny a jejich zevrubná kontrola, příprava designu výběru respondentů, otestování platformy pro dotazování a příprava veřejné zakázky na sběr dat.

V roce 2020 je plánován pilotní sběr dat na 1 500 respondentech, v letech 2021–2022 pak hlavní sběr dat na 5 000 respondentech. Šetření proběhne podle mezinárodních standardů striktně náhodným výběrem a se zajištěním důvěrnosti získaných údajů. Předpokladem úspěchu projektu v ČR i mezinárodně bude ochota oslovených respondentů zapojit se do výzkumu.

KIPR

Podpora kvalitních poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních zaměřených na podporu inkluze

Popis činnosti a výstupy za celou dobu realizace projektu (1. 5. 2016 – 31. 1. 2020)
Projekt vypracoval a ověřil dokumenty Jednotných pravidel pro poskytování poradenských služeb ve školských poradenských zařízeních (JP), která nastavují jednotná pravidla pro poskytování poradenských služeb v ČR a sjednocují praxi školských poradenských zařízení (ŠPZ) ve všech oblastech (obecná a personální, procedurální, materiální, diagnostická a intervenční část). Souběžně s tvorbou dokumentů JP byly shromážděny Popisy dobré praxe intervenčních postupů se zaměřením na poskytování podpůrných opatření, které jsou součástí Intervenční části JP.
Projekt dále zpracoval evaluační nástroj, na základě kterého mohou ŠPZ hodnotit parametry poskytovaných služeb a kvalitu svého pracoviště ve všech relevantních oblastech.
Po celou dobu realizace projektu byla funkční metodická síť v rámci celé ČR, která se podílela na tvorbě, ověřování a diseminaci JP v ŠPZ. Byla posílena odborná spolupráce mezi ŠPZ, ŠPP, školou a dalšími poskytovateli péče.
I pro tyto účely KIPR nabídl možnost využít případové konference jako další způsob posílení odborné spolupráce mezi ŠPZ, ŠPP, školou, rodinou a OSPOD. Aktivita podporovala zavádění případových konferencí a jejich využívání pro multidisciplinární kooperaci při řešení edukačních obtíží žáků napříč republikou, uskutečnilo se 45 případových konferencí a vznikla Metodika realizace případových konferencí ve školských poradenských zařízeních.
Využívanou aktivitou projektu KIPR byla i supervizní setkání, kterých se uskutečnilo celkem 355 za dobu trvání projektu. Výstupem zapojených odborníků byl dokument Zkušenosti ze supervizních setkání a návrh systému supervize. V oblasti Integrace podpůrných opatření na úrovni školy byla realizována přímá podpora škol s potřebou metodické podpory. Aktivity se zaměřily zejména na podporu při práci s plánem pedagogické podpory a naplňování podpůrných opatření pro žáky ve stupni 2–5. Dále byly zpracovány a na webové stránky projektu umístěny vzorové příklady zpracovaných plánů pedagogické podpory a obsahová analýza plánů pedagogické podpory s komentovanými vzory plánů.
Další ze stěžejních aktivit projektu bylo vzdělávání k implementaci změn v poradenství a posílení inkluzivních principů škol. Projekt KIPR intenzivně posiloval kompetence pedagogických pracovníků prostřednictvím realizace devíti vzdělávacích modulů, v rámci kterých se celkově konalo 397 vzdělávacích akcí, z toho 70 kazuistických seminářů. Největší část akcí se konala v letech 2017 a 2018 (92 % z celkového počtu). Celkem se kurzů zúčastnilo 7 012 účastníků. Výstupem každého modulu jsou metodiky se vzdělávacím obsahem, které shrnují prezentované poznatky jednotlivých vzdělávacích aktivit.
Jedním z významných témat je popis metody dynamického přístupu v diagnostice, která je využitelná pro různé skupiny žáků, včetně žáků ohrožených diskriminací a odlišnými životními podmínkami. Metoda byla sdílena s odbornou veřejností prostřednictvím vzdělávání věnovaného tomuto tématu a následně byla popsána v metodice se vzdělávacím obsahem Využívání dynamicko-diagnostického přístupu v poradenské praxi. Tento text byl publikován v odborném periodiku.